

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

CASH SERVICES COMPANY

**ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
И ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ЗА 2013 ГОДИНА**

Директор дирекция
"Финансово-стопанска": Васил Любомиров

Адрес на управление: 1632 София
ж.к. "Овча Купел - 2"
ул. "Иван Хаджийски" № 16

Обслужващи банки: Обединена българска банка АД
Банка ДСК АД

Одитори: АФА ООД
1504 София
ул. "Оборище" № 38

Съдържание

1. ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА	21 страници
2. ОДИТОРСКИ ДОКЛАД	2 страници
3. ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	45 страници

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА „ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД ЗА 2013 ГОДИНА

Обща информация за „Дружество за касови услуги” АД

„Дружество за касови услуги” (ДКУ, Дружеството) АД е акционерно дружество, регистрирано с решение № 1 от 10.07.2007 година на Софийски градски съд по фирмено дело № 9568. Негови акционери са Българска народна банка, Банка ДСК ЕАД, Обединена българска банка АД, УниКредит Булбанк АД и от м. 6. 2009 г. – Райфайзенбанк (България) ЕАД. Последното ново обстоятелство, вписано в Агенция по вписванията – търговски регистър, е направено на 24.06.2013 г., с което са отразени решенията на редовното годишно общо събрание на акционерите, проведено на 11.06.2013 г.

Дружеството е с едностепенна система на управление, с органи на управление: Общо събрание на акционерите (ОСА) и Съвет на директорите (СД).

Дружеството е с регистрация в град София и има териториални поделения (ТП) в градовете София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен.

Предметът на дейност на ДКУ е *предоставяне на услуги по приемане, обработка, съхранение, предаване и транспортиране на ценни пратки с банкноти и монети; услуги по мониторинг и управление на терминални устройства АТМ, включително обработка, отваряне, проверка на съдържанието и зареждане с банкноти на касети за терминални устройства АТМ, размяна на монети за банкноти и обратно и други разрешени от закона услуги, свързани с касовата дейност.*

Мисията на ДКУ АД е, чрез осъществяване на дейността си и в пряко сътрудничество с БНБ и банките, да:

- съдейства за оптимизиране на касовите наличности на своите клиенти и да повишава ефективността при управление на паричните потоци;
- снижи разходите за обслужване на налично-паричното обращение;
- повиши чистотата на парите в обръщение;
- да поддържа високи стандарти за обработка и контрол върху качеството и автентичността на банкнотите и монетите в обращение.

В своята мрежа от териториални поделения Дружеството предлага пълния набор от касови услуги, както за обслужване на юридически, така и на физически лица.

Дружеството се стреми да задоволява изискванията на пазара при стриктно придържане към поставената мисия, а именно - да се оптимизират разходите на клиентите за касово обслужване, при

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

спазване на нормативните изисквания за чистота и автентичност на банкнотите и монетите в паричното обращение.

За създаване на предпоставки за по-активно пазарно поведение, в Дружеството се предприеха и реализираха комплекс от мерки, насочени към усъвършенстване и развитие на бизнес модела и системата на управление. Ръководителите и специалистите насочиха през годината усилията си към решаване на „тесни места” в бизнес процесите, чрез подобряване на организацията и автоматизиране обработката на нови информационни потоци и повишаване производителността на труда.

Паралелно с автоматизацията и оптимизацията на процесите, беше актуализирана и вътрешнофирмената нормативна документация на Дружеството, свързана с дейността.

В изпълнение на основните задачи, работата по реализацията на услугите беше ориентирана към прилагане на по-гъвкави методи в отношенията с големите корпоративни клиенти, при отчитане на тяхната специфика и интереси, запазване нивото на цените.

Като цяло, през 2013 г. бяха постигнати съществени положителни резултати в основната дейност на Дружеството в съответствие с поставените основни цели и задачи, отчетът и анализът на които очертават текущото състояние, проблемите и предизвикателствата при изпълнение на Бизнес плана и изпълнението на задачи по бъдещото развитие.

I. Преглед на дейността на Дружеството през 2013 г.

1. Преглед и обзор на технологичната дейност

Основната дейност на Дружеството през отчетния период беше подчинена на целите, заложи в Бизнес плана за 2013 г. Постигането им стана възможно чрез реализиране на някои основни задачи, водещи до оптимизиране на цялостния технологичен процес и достигане по-високи резултати, без съществено увеличение на материално-техническите ресурси и броя на специалистите. С други думи, водещо начало в работата беше стремежът към:

- ефективно използване и поддържане в техническа изправност на машините и оборудването;
- развиване и актуализиране на процедурите за работа в структурите на Дружеството;
- осъществяване на мониторинг и превантивен контрол върху дейността на териториалните поделения, с цел оптимизиране протичането на процесите в дейността, при спазване на високи стандарти за качество;
- поддържане високо ниво на компетентност на служителите от технологичния персонал на принципа „непрекъснато продължаващо обучение” чрез регулярни обучения, в т.ч. и със съдействието на специалисти от БНБ.

В съответствие с основните цели и задачи усилията бяха фокусирани върху ефективното използване на съществуващата технологична база и усъвършенстване на управленския контрол. Тук от особена важност е ролята на организационно-методическата помощ от ръководители и експерти, оказвана текущо и при проверките на място в отделните териториални поделения.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

През 2013 г. продължи оптимизирането на технологичните процеси на база разширяване обхвата на интернет-базираните приложения, в т.ч. насочени към по-ефективна работа с клиентите.

През изминалата година се закупиха и внедриха в дейността 3 броя нови банкнотосортиращи машини NUMERON. Това доведе до оптимизиране на процесите и допълнително увеличи капацитетните възможности на териториалните поделения да обработват по-голям брой ценни пратки. Постигна се пълна автоматизация при обработката на всички ценни пратки, което не само доведе до съкращаване на времето за въвеждане на купюрния строеж на обработените банкноти в информационната система, но и допълнително доведе до значително намаляване на риска от субективна преценка. Освен това чрез тези машини се постигна ефект за повишаване капацитета на високопроизводителните машини BPS.

В резултат на реализирането на тези по-важни задачи стана възможно през годината да се обработят в срок постъпилите над предвидените в Бизнес плана обеми български банкноти, при спазване стандартите за качество на обработката на паричните потоци от налично-паричното обращение и запазване на относително постоянен брой на специалистите, заети в тази дейност.

За осигуряване високите стандарти при сортиране на българските банкноти продължи утвърдената практика на текущ контрол от специалистите на ДКУ по поддръжка на касовата техника и тясно свързания с това контрол върху качеството на сортиране на банкнотите от основните мощности в ДКУ АД. Инженернотехническата дейност по поддържане на банкнотобработващите машини и инфраструктурата в Дружеството е организирана и се осъществява от високо-квалифицирани специалисти - служители на Дружеството по места, а също и на база на сключени договори за текуща поддръжка с външни фирми. Извършваните проверки на състоянието на банкнотобработващите машини, провежданите профилактики и ремонтни дейности, създадоха условия за безаварийна експлоатация и ритмично изпълнение на задачите, както и до непрекъсваемост на бизнес процесите в ДКУ АД.

Паралелно с автоматизацията и оптимизацията на дейностите беше актуализирана вътрешнофирмената нормативна документация, свързана с основната дейност. В частност това обхваща както процедурите, пряко свързани с изпълнението на услугите и обслужване, извършвани от Дружеството, така и на наложилите се в практиката процедури в работата на отделните функционални комисии в технологичния процес. Привеждането на съответните вътрешнонормативни регулации на дейностите в съответствие с изводите от анализи на практиката, на клаузите в сключените договори, интересите на клиентите и на регулаторните изисквания на БНБ, е непрекъсваем процес в управлението на дейността.

Основна насока в дейността през годината беше контролът върху организацията и протичането на бизнес процесите. В съответствие с вътрешнонормативната база, се осъществява ежедневен мониторинг и превантивен контрол на процесите в териториалните поделения, както и последващи проверки по изпълнението на поставените конкретни задачи. Изготвят се анализи и доклади и се предприемат мерки за недопускане на грешки и отклонения.

В териториалните поделения на ДКУ през годината са проведени на място редица пълни планови проверки на дейността. В резултат на проверките са дадени предписания, които касаят оптимизиране на процесите и отстраняване на възможности за евентуални пропуски в работата.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

Изпълнението на основните задачи на Дружеството е пряка функция от качеството и професионалната подготовка на специалистите. За поддържане квалификацията на служителите, регулярно се провежда обучение на касиерите. В рамките на утвърдената програма за повишаване на квалификацията на касиерите, през първото полугодие на 2013 г. се проведе традиционно тематично обучение, свързано със запознаване с актуална информация относно признаците за разпознаване и годност на български банкноти и монети от налично-паричното обращение, както и за информацията, касаеща новостите относно разпознаването на чуждестранните банкноти, приемани за обработка в ДКУ АД. Самото обучение включваше и практически упражнения по съответните теми, като завършва с тестова проверка на усвоеното по всяка от тях.

В края на 2013 г. се реализира и закупуването на предвидените в Бизнес плана за 2013 г. два броя банкнотосортиращи машини BPS C4. Същите бяха доставени, монтирани и тествани за покриване на нормативните критерии, след което бяха въведени в експлоатация.

Всички предприети мерки за ефективен управленски контрол и развитие на автоматизацията на протичащите бизнес процеси през 2013 г. доведоха логично до постигане на високи резултати, изразяващи се не само в достиганите високи стойности на обработените обеми, но и в осигуряване на високо качество и сигурност на предлаганите услуги и касово обслужване от страна на Дружеството.

2. Информационно осигуряване на системите

В съответствие с Бизнес плана за 2013 г., Дружеството продължи да преследва следните основни цели:

- да бъде разширен капацитетът на оказваните услуги посредством:
 - а) ускоряване на технологичните процеси, чрез осигуряване на информация по електронен път пряко от клиента;
 - б) увеличаване производителността на касиер-преброителите при изпълнение на специализираните задачи, чрез разширяване интерфейса на системата към нови мощности;
 - в) повишена сигурност на информацията в технологичния процес в условията на развитие на услуги от основната дейност и предоставянето ѝ до всеки участник в цикъла на налично-паричното обращение;
- своевременно проектиране, разработване и внедряване на нови софтуерни промени за осигуряване на ключови процеси в основната дейност;
- обновяване и усъвършенстване на компютърните устройства и мрежи, и поддръжка на крайните им потребители.

Поставените цели бяха последователно постигнати при решаване на следните задачи:

- ❖ Широко прилагане на уеб-приложението за електронни касови наличности на крайните клиенти. В края на 2013 г. „eCash” е припознат като услуга от основни клиенти на Дружеството. С него работят повече от 2 100 потребители, които оперират при повече от 500 търговски обекти и 110 броя банкови клонове (включително техни АТМ-и).

В съответствие с ангажиментите за информационно обслужване на бизнес процесите от дейността на Дружеството, бяха проведени редица тестове с различни клиенти, което способства за

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

популяризиране на унифицираното решение за свързаност и електронния обмен с ДКУ АД, както и за тяхното правилно развитие и прилагане.

- ❖ Проучване на възможностите за разширяване (без допълнителни разходи за развитие) на вътрешния интерфейс на информационната система с новите машини за обработка на банкноти „BPS C4”. През м. декември започна използването на две такива машини в режима за автоматичен контрол на Safe Cash.
- ❖ Осъществено обновяване на модула HR Online към финансово-счетоводната система BSMIS на ДКУ АД за по-гъвкаво управление на личните данни на служителите, на техните отпуски и отчитаното работно време към НАП.
- ❖ Прилагане (с касовия модул и другите налични възможности на Safe Cash) на два нови процеса при работата на гише – за замяна на неденоминирани (стари) емисии и за предоставяне на нови банкноти за промоционална дейност.
- ❖ Успешна поддръжка на хардуерната и мрежова инфраструктура на информационните системи за дейността на Дружеството, при непрекъснато наблюдение на ресурсите.
- ❖ Проведени проучвания:
 - върху независимостта на трасетата за свързаност - с техните доставчици бяха предоговорени параметри, свързани с осигуряване на непрекъсваемостта в частната виртуална мрежа на ДКУ АД;
 - върху възможностите за изграждане на втори (резервен) Център за данни на ДКУ АД.
- ❖ Въз основа на изготвен анализ за състоянието на компютърната среда в ДКУ АД към м. ноември 2013 г., бяха начертани практически стъпки за технологичното обновяване на хардуерните компоненти и техните операционни системи през следващите периоди.

3. Маркетинг и продажби

Основните задачи в областта на маркетинга, поставени и формулирани в Бизнес план 2013 г., са:

- прилагане на гъвкави методи за работа и обслужване на големи корпоративни клиенти, при отчитане на тяхната специфика и интереси;
- увеличаване на обемите разменяни монети на касите за работа с клиенти;
- генериране на по-високи приходи;
- задържане на лидерските пазарни позиции на касовия пазар в страната.

През 2013 г. ДКУ АД осъществяваше дейността си при запазване нивото на тарифните ставки. Годишната премина под егидата на сключване на договори за директно обслужване с клиенти юридически лица. Бяха сключени 8 нови договора за обслужване на клиенти от този сегмент, които имат специфични изисквания към ползваните услуги и обслужване. Работейки в неособено благоприятни условия и силна конкуренция, Дружеството намери индивидуални решения за удовлетворяване потребностите на тези клиенти.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

През 2013 г. в договорни клиентски отношения с Дружеството са 87 % от лицензираните банки в страната, с което се отчита запазване на този дял от предходната година.

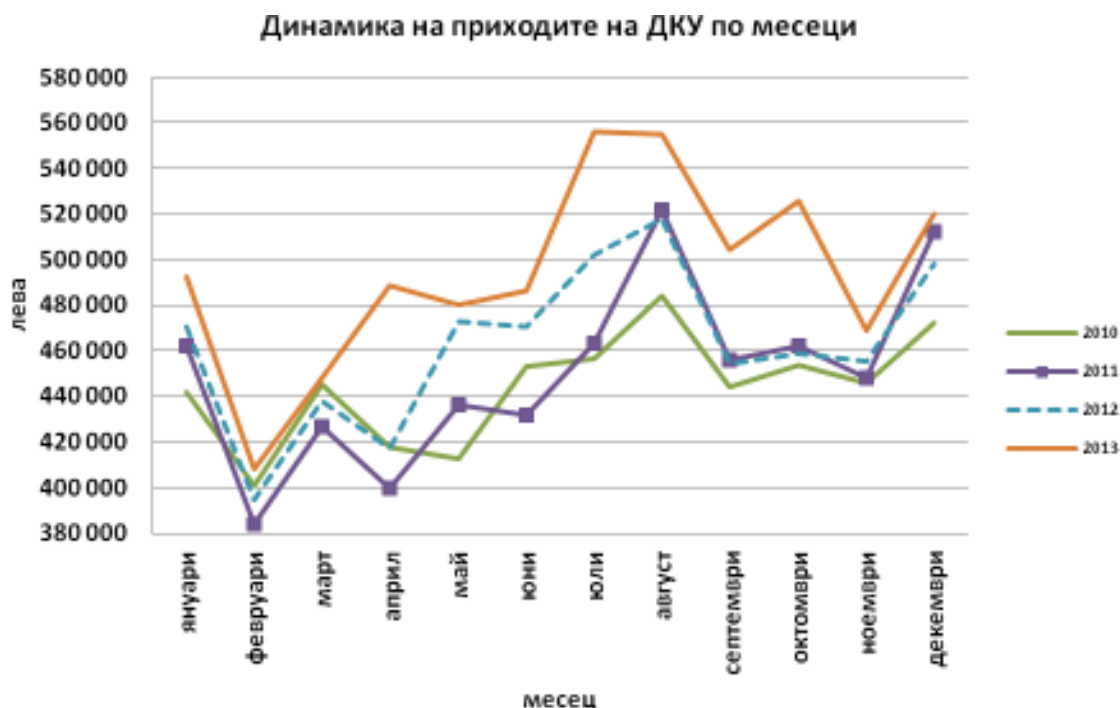
Спецификата на дейността на Дружеството определя като основен маркетингов инструмент провеждането на директни срещи с клиенти, на които те биват запознавани с услугите, предлагани от Дружеството.

Освен сключването на договори за директно обслужване с корпоративни клиенти, през годината ДКУ АД развиваше работата си с банките – настоящи и потенциални клиенти.

През отчетния период много активно се ползваха и предлаганите услуги на касите за работа с клиенти – физически и юридически лица. През 2013 г. услугите по „Размяна на монети за банкноти” се ползваха от голям брой юридически лица, като с част от тях ДКУ АД вече има сключени договори за директно обслужване.

През 2013 г. приходите на Дружеството от продажби на услуги са в размер на 6 110 хил. лв., което е с 424 хил. лв. повече от приходите, реализирани през 2012 г. (5 686 хил. лв.) или ръст от 7,46 %.

Динамиката на реализираните приходи по месеци е както следва:

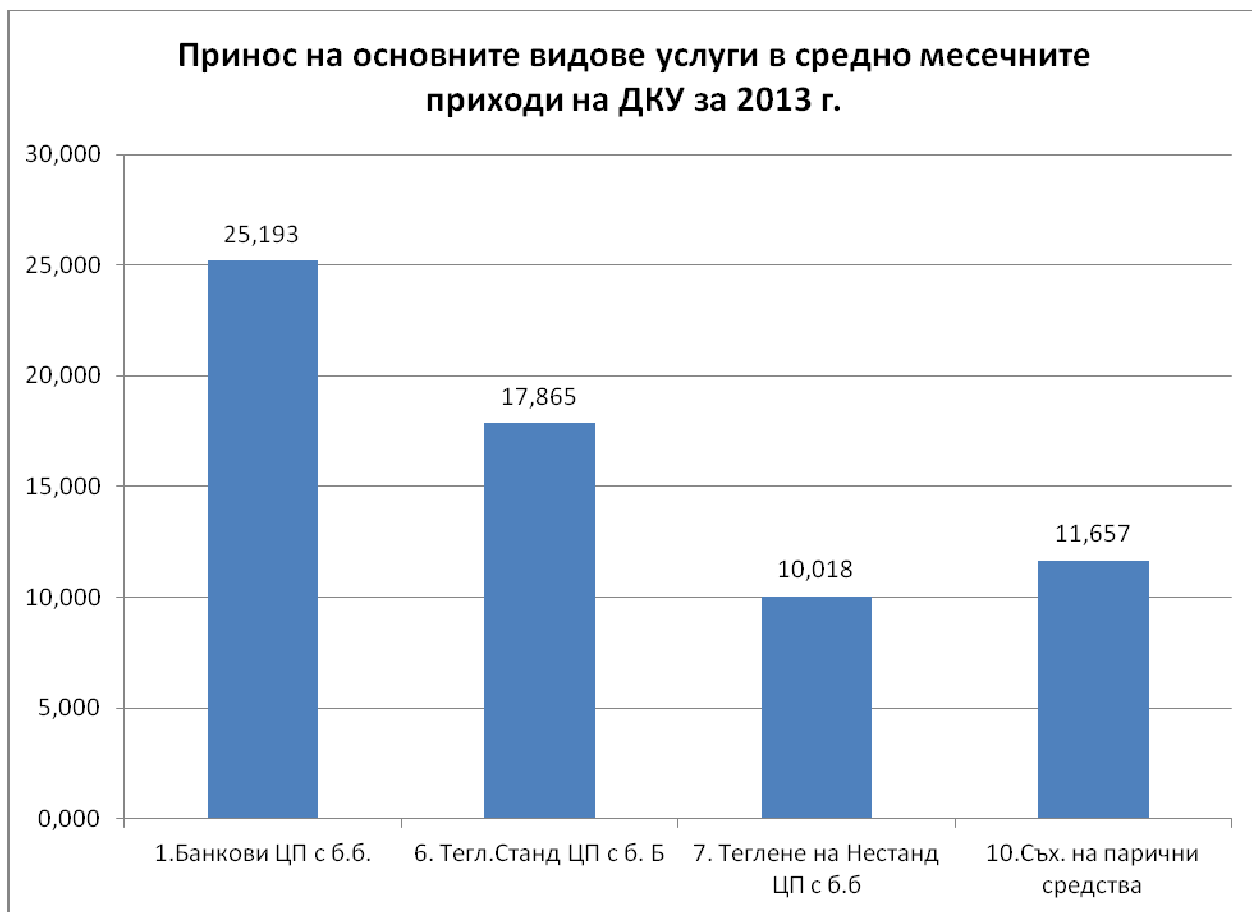
Основните приходи на Дружеството в регионален аспект се осигуряват от териториално поделение София, което има относителен дял от 29,18 % от приходите на Дружеството, следва го териториално поделение Пловдив – 24,40 % и останалите териториални поделения, с дял между 14% и 19 % от приходите на Дружеството.

През годината се наблюдаваше тенденция четири от предлаганите от Дружеството услуги да формират основната част от приходите. Най-висок е приходът от услугите, свързани с обработка на

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

банкови ценни пратки. Следват ги услугите по теглене на стандартни и нестандартни ценни пратки и други предлагани от ДКУ АД услуги.

През следващата година в областта на продажбите са планирани задачи за развитие на касовото обслужване на банките при отчитане на специфичните им потребности, с предлагане на възможности за обслужване при пълен аутсорсинг на касовата дейност, разширяване на дейността по директно обслужване на корпоративни клиенти, стабилизиране и разширяване на лидерските позиции на касовия пазар в страната.

4. Резултати от работата по управление на човешките ресурси

През 2013 г. бяха изпълнени основните задачи, свързани с управлението на човешките ресурси, поставени за решаване пред Дружеството, а именно:

- ефективно управление на персонала на Дружеството в зависимост от технологичния капацитет;
- повишаване квалификацията на персонала и създаване на ефективно работеща система за преквалификация, в т.ч. следване на добрите практики за непрекъснато продължаващо обучение;
- провеждане на социална политика в рамките на икономическите възможности, отговаряща на изискванията на нормативната уредба за условия на труд и на потребностите на персонала от ползване на социални услуги.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

Във връзка с повишаване ефективността при управление и развитие на човешките ресурси на Дружеството, бяха приложени редица механизми за оптимизиране състава на персонала, чрез реструктуриране и покриване потребностите на новите работни места без съществено назначаване на нов персонал, чрез повишаване на квалификацията и др.

Към 31 декември 2013 г. общият брой на персонала (без работещите по договори за управление – СД, в т.ч. и ИД) е 169 служители (31.12.2012 г.: 167 служители).

През периода януари - декември 2013 г. са освободени, поради достигане на определената възраст и стаж за пенсиониране, трима специалисти.

Основната част от персонала осъществява трудовите си задължения на база на „сменен режим на работа” - по графици, при „сумарно изчисляване на работното време”. Изчисляването на положения труд и отработеното време е при режим на „онлайн” въвеждане на графика на служителите в информационната система и автоматизираното извличане на информацията, при формиране на месечните им възнаграждения. Извършва се чрез отделен модул „HR-реално време” към специализирания софтуерен продукт.

Повишаването на квалификацията на персонала се извършва съгласно утвърден „План за обучение и квалификация на персонала през 2013 г.”, при планирани задачи на база действащата „Процедура за организацията на процеса по обучение на персонала”.

В изпълнение на задачите, свързани с прилагане на активна и работеща социална политика, през 2013 г., е постигнато развитие във връзка с подобряване на условията на труд и превенция за предотвратяване на болести. Предприети са редица мерки, свързани с решаването на неотложни социално-битови въпроси, подобряване на работната среда и др. С цел оптимизиране на средствата, предвидени в Бизнес плана на Дружеството, за осигуряване на здравно обслужване бяха сключени договори за следните услуги:

- медицинска профилактика – пакет от медицински услуги (годишен профилактичен преглед, лабораторни изследвания);
- доболнична помощ - пакет от медицински услуги за неотложна помощ.

Във връзка с осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд се изпълниха задачи по сключен Договор за обслужване по трудова медицина. По този договор беше извършено проучване на работната среда и изготвяне на анализ на риска по групи работни места, анализ на заболяемостта по рискови фактори, съобразно условията на бит и работа, оказване на методическа и оперативна помощ относно спазване на нормативните документи по здравословни и безопасни условия на труд. Постигнати са добри резултати при подобряване условията на труд с участието на т. нар. „групи по условия на труда (ГУТ)”.

В Дружеството има сформирано и работещо по утвърдена процедура Събрание на пълномощниците на работниците и служителите. В рамките на утвърдени лимити, при следване на определени политики, то взема решения за подпомагане на служители при настъпване на определени събития и в рамките на бюджетни лимити.

5. Корпоративна сигурност

Усилията през 2013 г. бяха насочени към по-ефективно прилагане на законовите форми и механизми на защита, както и търсене на нови в рамките на ограничените ресурси, с цел поддържане на достигнатото общо ниво на сигурност, при отчитане повишеното ниво на риск, генериран от влиянието на някои основни фактори на външната среда - криминогенен, природни сили, близка обкръжаваща среда и др. и нивото на остатъчния риск, произтичащ от основния вътрешен фактор - субективния.

През месец март, съгласувано и под методическото ръководство на дирекция „Банкова сигурност и защита на класифицираната информация” на БНБ, беше направена промяна в организацията на физическата охрана и пожарната безопасност на сградите и наетите територии, в резултат на която се реализира и месечна икономия на разходите спрямо 2012 г.

Във връзка с идентифициране на нови и остатъчни рискове с повишено и неприемливо за ДКУ АД ниво, през периода са предприемани адекватни административни, организационни и технически мерки.

Целта на системата за корпоративна сигурност на ДКУ АД през периода беше достигната.

Основните приоритети през новия период са насочени към продължаване на работата по усъвършенстване на основните компоненти на корпоративната сигурност и поддържане на достигнатото общо ниво, с цел защита на всички собствени, наети и предоставени за разпореждане недвижими и движими активи (сгради, машини, съоръжения, оборудване, материали, инвентар, пари и ценности, информация, персонал, интелектуална собственост и репутация) и създаване на условия за устойчиво функциониране и непрекъсваемост на бизнеса, в условия на ограничен бюджет и повишено ниво на риска, генериран от някои основни фактори на средата.

6. Договорна дейност с клиенти и с доставчици на стоки и услуги

През годината текущо се анализираха условията по сключени договори с доставчици, като:

- са преразгледани голяма част от договорите за външни услуги, с цел оптимизиране и подобряване на условията за Дружеството;
- бяха използвани наличните резерви за оптимизиране, в рамките на възможното, на административните и режимни разходи, техния анализ и произтичащото от него адекватно планиране за следващия период;
- повиши се ефективността на стопанисването и управлението на недвижимите имоти, собственост на ДКУ АД и наетите от един от акционерите на дружеството площи;
- подобри се организацията на снабдяването с материално-технически средства и консумативи;
- актуализира се вътрешната регулативна база.

В резултат на извършената работа се подобри управлението на разходите, вкл. се постигна намаляване на някои относително постоянни разходи и се създадоха предпоставки за оптимизирането им през следващи периоди (местни данъци и такси, охрана, наеми и базирани на тях режимни разходи, застраховка на имущество и служители и др.).

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

Основен приоритет в управлението на Дружеството през новия период ще бъде от една страна сключване на договори с нови клиенти и развитие на отношенията по вече сключените договори, а от друга - търсене на нови резерви за оптимизиране управлението на разходите по договори с външни доставчици.

II. Изпълнение на инвестиционните проекти и задачи

Инвестиционната програма на Дружеството за 2013 г. е важен раздел в Бизнес плана и определя възможностите за елиминирание на по-съществени рискове в дейността, и проекти за развитие, на база приетите цели.

Планираната инвестиционна програма на Дружеството за 2013 г., според източниците на финансиране, включва следните групи задачи:

2.1. Плащания по инвестиционен проект във връзка със сключен през предходен период договор за финансов лизинг.

За придобитите през 2009 г. чрез финансов лизинг 5 бр. машини BPS 216, през годината са платени вноски (главница без ДДС и лихва) в размер на 223 хил. лв., равни на планираните, като последната вноска по договора, даваща право на собственост на активите, беше платена на 18.4.2013 г.

2.2. Изпълнение на инвестиционни проекти и задачи по нови договори, финансирани със собствени източници.

Към края на годината са договорени инвестиционни задачи на обща стойност 1 142 хил. лв., при планирани за годината в размер на 1 116 хил. лв. Текущо през периода бяха направени актуализации в инвестиционните задачи и приоритетите за реализиране.

От договорените задачи за годината, платените към 31.12.2013 г. са на обща стойност 1 093 хил. лв. За две задачи в края на годината е платен аванс, като през 2014 г. при приемане на изпълнението им следва да се плати и останалата част от договора. С други думи, изпълнението на инвестиционната програма на „касов принцип” (фактически извършени плащания) възлиза на 97,9%, а на база „обем договорени задачи” – на 102,3 %.

В заключение, реализираните инвестиционни проекти и задачи са добра база за развитие на Дружеството през следващи периоди. Средствата са изразходвани при търсене на висока ефективност, при отчитане на възможностите и степенуване на потребностите.

III. Анализ на икономическите и финансови резултати от дейността през 2013 г.

Отчетната година беше период на сериозно изпитание за реализиране на поставените цели в областта на икономическата и финансова политика на Дружеството. За ефективно управление на разходите и подобряване на резултатите бяха предприети редица действия, като:

- разработване на оперативни анализи и мерки за провеждане на политика за редуциране на разходите и подобряване на вътрешната ефективност на ресурсите и привеждането им в съответствие с изпълнение на дейността;

- повишаване производителността и интензивността на труда на персонала;
- повишаване ефективността на използване на машините;

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

- анализ на рисковете, влияещи на ликвидността и други по-съществени проблеми по управление паричните потоци на Дружеството; оптимизиране графичите на плащане и повишаване ефективността при управление на временно свободните парични средства.

За управление дейността по изпълнението на Бюджета, в ДКУ АД е организирана и функционира система на „финансово счетоводство”, при която разходите се отчитат аналитично по видове и по „разходни центрове”, оперативно се отчита тяхното изпълнение, контролират се техните стойности спрямо планирани лимити и се предприемат мерки за оптимизиране. Най-често използваните мерки, при прилагане на комбиниран подход, са: въвеждане на гъвкаво работно време на технологичния персонал в зависимост от обема на работа, при сумарно изчисляване на работното време; оптимизиране на числеността и структурата на персонала; реализиране само на приоритетни текущи и инвестиционни разходи, при отчитане обема на реализираните приходи; оптимизиране на договори с доставчици; поемане на балансиран стопански риск за поддръжка на техника и системи, на които е изтекъл гаранционния срок, със собствени сили и ползване на външни услуги при необходимост; оптимизиране на договори с доставчици и др.

Плащанията в Дружеството се извършват на база на оперативни планове на паричните потоци, чрез on-line банкиране, при стриктно спазване на финансова дисциплина по приемане/издаване, съгласуване, проверка на съответствия и утвърждаване на целесъобразност на първичните документи, при осигуряване на необходимата ликвидност и ефективно управление на временно свободните парични средства.

В резултат на успешното реализиране на набелязаните мерки Дружеството успя да реализира оптимален финансов резултат – печалба с най-висока стойност от периода на стартиране на дейността, а също и преизпълнение на планираната.

Финансовите отчети за 2013 г. са изготвени в съответствие с всички изисквания на Международните стандарти за финансови отчети (МСФО).

1. Анализ на реализираните приходи

Общ размер на реализирани приходи от Дружеството – включват „приходи от продажби на услуги”, „други доходи от дейността, нетно” и „финансови приходи”. За годината са реализирани общо в размер на 6,302 хил. лв. Спрямо предходната година приходите са нараснали с 464 хил. лв. или ръст от 7,95 %.

Основният обем на приходите се формира от „*приходи от продажби на услуги*” – 6,110 хил. лв., което е с относителен дял 96,95 % от общите приходи. Спрямо предходната година са реализирани повече с 424 хил. лв. или ръст от 7,5 %.

От „*други доходи от дейността, нетно*” (свързани основно с приходи от продажба на стоки, от наеми и др.) - 52 хил. лв., което е с относителен дял 0,83 % от общите приходи. Спрямо предходната година тези приходи са нараснали с 15,6 %.

През годината са реализирани „*финансови приходи*” в размер на 140 хил. лв., формирани от лихви, при достигнати 107 хил. лв. през предходната година. Ръстът от 30,8 % се дължи от една страна на изпълнението на приходите, на печалбата и на реализирани мерки за ефективно реализиране на инвестиционната програма, а от друга - влягане на свободните средства в срочни депозити, при избор на по-висока доходност. Относителният им дял от общите приходи е 2,22 %.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

2. Анализ на извършените разходи

Отчитането и признаването на разходите се извършва при спазване на принципите и изискванията на Счетоводната политика на Дружеството и при отчитане формата и структурата на планираните показатели в Бюджета.

Общият размер на разходите за дейността и финансовите разходи за годината възлиза на 5,759 хил. лв. Спрямо предходната година разходите са по-високи със 214 хил. лв. или 3,9 %.

Разходите се формират от две основни групи:

2.1. Разходи за дейността

Основният дял от общите разходи се формира от *разходите за дейността* – в размер на 5,757 хил. лв. Спрямо предходната година разходите са по-високи със 228 хил. лв. или с 4,1 %.

В разходите за дейността, за целите на анализа, се разглеждат две основни групи разходи - за персонала и всички останали разходи за дейността, без разходите за персонала.

2.1.1. Разходите за персонала (включващи „средства за работна заплата и др. възнаграждения” и „разходи за социални осигуровки и надбавки”) са на обща стойност 2,575 хил. лв. Спрямо предходната година те са със 142 хил. лв. повече или нарастване от 5,8 %. В разходите за персонала, са включени и начислени бонуси в размер на 56 хил. лв (2012 г.: 51 хил. лв.).

В ключовия управленски персонал влизат членовете на Съвета на директорите, в т.ч. и изпълнителният директор. За 2013 г. те са получили възнаграждения (заплати и други краткосрочни доходи) на обща стойност 166 хил. лв. (2012 г.: 141 хил. лв.).

Информацията за членовете на Съвета на директорите, съгласно изискванията на чл. 247 от ТЗ, е отразена в Приложение 1.

Относителният дял на разходите за персонала в общия размер на разходите за дейността е 44,7 %, при достигнати 44 % през предходната година.

2.1.2. Разходите за дейността, невключващи разходи за персонала през 2013 г., са в размер на 3,184 хил. лв., в т.ч. разходи за лихви по финансов лицинг в размер на 2 хил. лв. (2012 г.: 16 хил. лв.). Спрямо предходната година анализираните разходи са повече със 72 хил. лв. или нарастване с 2,3 %.

Относителният дял на тези разходи в общия размер на разходите за дейността е 55,3 %, при достигнати 56 % през предходната година.

3. Финансов резултат и общ всеобхватен доход

За 2013 г. Дружеството реализира счетоводна **печалба преди данъци в размер на 543 хил. лв.** (2012 г.: 293 хил. лв.). Този резултат е безспорно постижение, при отчитане, че това е петата цяла година от стартиране на дейността за извършване на касови услуги, протекла при стагнация в потреблението на касови услуги и успешно планирана и реализирана политика за управление на разходите.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

Спрямо предходната година счетоводната печалба преди данъци е нараснала с 85,3 %.

Нетната печалба за годината е в размер на 489 хил. лв. с 85.2 % по-висока спрямо 2012 г.

Общият всеобхватен доход за годината е в размер на 447 хил.лв. (2012 г.: 264 хил. лв.), в т.ч. ефектите от последващи оценки по пенсионни планове с дефинирани доходи са в размер на (42 хил. лв.) (2012 г.: няма).

4. Анализ на Отчета за финансовото състояние (баланса) на Дружеството

Активите на Дружеството, отразени в баланса към 31.12.2013 г., са в размер на 13,241 хил. лв. Активите и пасивите по отсрочени данъци са отразени нетно.

Стойност и структура на активите и пасивите в Отчета за финансовото състояние.

4.1. Активи

4.1.1. Нетекущи (дълготрайни) активи – с относителен дял от активите в размер на 61,5 % и на обща стойност 8,142 хил. лв. Те са намалели с 487 хил. лв. спрямо стойността на активите към 31.12.2012 г.

Промените на стойността на дълготрайните материални и нематериални активи в баланса спрямо предходната година се формират в резултат на новопридобити активи през 2013 г. и размера на натрупаните амортизации, определени по норми съгласно Счетоводната политика на Дружеството, в която няма промяна. Стойността на дълготрайните активи се формира от:

4.1.1.1. Имоти, машини и оборудване - на обща балансова стойност 7,368 хил. лв. и с относителен дял 90,5 % от нетекущите активи. Спрямо 31.12.2012г. (7,666 хил. лв.) са намалели с 298 хил. лв. или 3.9 %.

Имотите, машините и оборудването в Дружеството, придобити чрез апортни вноски на акционерите, са с отчетна стойност по експертна оценка, приета от съда тогава. Новозакупените активи се оценяват по цена на придобиване, образувана от покупната им стойност и допълнителните преки разходи, извършени по придобиването им. Всички разходи, довели до увеличаване на функционалните качества и срока на годност, са класифицирани като инвестиция и се отразяват като увеличение на балансовата стойност на активите или като самостоятелен актив към основния актив.

Дълготрайните активи (взети за 100 %), имат следната *структура*:

- с най-висок дял са „машини и оборудване” – 61,7 % (31.12.2012 г.: 60.4 %);
- „земи и сгради” – 35,4 % (31.12.2012 г.: 35.3 %);
- „други материални активи” – общо 1,7 % (31.12.2012 г.: 2.3 %);
- „подобрения в наети сгради” – 1,2 % (31.12.2012 г.: 1.9 %).

В състава на дълготрайните активи към 31.12.2012 г. са били включени и „активи в процес на придобиване”, чийто относителен дял е бил 0.1 %.

4.1.1.2. Нематериални активи се оценяват при придобиването им по цена на придобиване, образувана от покупната им стойност и допълнителни преки разходи, извършени по придобиването

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

им. Общата им балансова стойност е в размер на 774 хил. лв., при 949 хил. лв. към 31.12.2012 г. Относителният им дял в дълготрайните активи е 9,5 % спрямо 11 % към 31.12.2012 г.

4.1.2. *Текущите (краткотрайни) активи* са на стойност 5,099 хил. лв. и с относителен дял от активите 38,5 %. Те са с 810 хил. лв. (18.9 %) повече спрямо предходния период. Това нарастване е резултат главно на увеличението на паричните средства и еквиваленти, в резултат на по-голям обем реализирани постъпления от дейността, реализиране на най-неотложните разходи за инвестиции при отчитане на планираните приходи, оптимизиране управлението на паричните потоци и др.

4.1.2.1. С най-висок относителен дял в текущите активи (взети за 100 %) са *паричните средства и еквиваленти*, на стойност 3,960 хил. лв. и с относителен дял 77,7 % от текущите активи. Те са изцяло в „лева” и са оценени по номиналната им стойност.

4.1.2.2. *Краткосрочните вземания* (от свързани лица и търговски вземания) са с относителен дял от 12,3 % от текущите активи. В края на 2013 г. Дружеството отчита вземания от свързани лица и търговски вземания на обща стойност 625 хил. лв. спрямо 601 хил. лв. към 31.12.2012 г., формирани главно от вземания от клиенти. Те са текущи, левови, безлихвени и с матуритет до 30 дни.

4.1.2.3. *Материалните запаси*, включващи основни материали за технологичната дейност и основни резервни части за банкнотобработващите машини, са на стойност 443 хил. лв. и относителен дял 8,7 % от текущите активи.

4.1.2.4. *Други вземания и предплатени разходи* (разходи за бъдещи периоди), в размер на 71 хил. лв., включващи платени суми за застраховки, абонаментни услуги с годишна такса и др. Относителният им дял е 1,4 % от текущите активи.

4.2. Собствен капитал и пасиви

4.2.1. *Собственият капитал* на Дружеството е в размер на 12,813 хил. лв. (31.12.2012 г.: 12,366 хил. лв.). Той е с 313 хил. лв. по-голям от основния регистриран акционерен капитал, в резултат на акумулирания финансов резултат от предходните и от отчетната години и ефектите от последващи оценки на дългосрочните задължения към персонала.

Формира се от:

4.2.1.1. *Основен акционерен капитал* - в размер на 12,500 хил. лв., включващ стойността на непарични вноски и парични вноски на банките-акционери. Основният акционерен капитал е представен по неговата номинална стойност и съответства на актуалната му съдебна регистрация. Записаният основен акционерен капитал е изцяло внесен. Капиталът е разпределен в 12 500 бр. поименни акции с номинална стойност от 1,000 лв. всяка. Няма промяна спрямо 2012 г. в регистрирания основен акционерен капитал на дружеството.

Предприетите от ръководството на Дружеството и от акционерите мерки за финансово стабилизиране и капитализиране, включват осигуряване от страна на акционерите на увеличаване на обемите на дейността на Дружеството, чрез използване на предоставяните от него услуги, оптимизация на разходите за дейността и оптимизиране на инвестиционната програма.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

4.2.1.2. *Неразпределена печалба* (включваща и формираната актюерска загуба от 42 хил. лв. по пенсионни планове с дефинирани доходи) е в размер на 271 хил. лв. (31.12.2012 г.: натрупана загуба от 149 хил.лв.). Основен ефект върху неразпределената печалба оказва постигнатият финансов резултат от текущата година – нетна печалба в размер на 489 хил. лв. или с 85.2 % по-висока спрямо 2012 г.

4.2.1.3. *Законови резерви* – 42 хил. лв. Същите са разпределени от реализирани през предходни години печалби, с решения на Общото събрание на акционерите.

4.2.2. *Пасиви* – на обща стойност 428 хил. лв. (при 552 хил.лв. за предходната година), формирани от нетекущи (дългосрочни) задължения и от текущи (краткосрочни) пасиви.

4.2.2.1. *Нетекущи пасиви* – 109 хил. лв. (31.12.2012 г.: 17 хил. лв.) Формират се от задължения към персонала при пенсиониране в размер на 69 хил. лв. (31.12.2012 г.: 17 хил. лв.) и от пасиви по отсрочени данъци – 40 хил.лв.

4.2.2.2. *Текущи пасиви*, в размер на 319 хил. лв. (31.12.2012 г.: 535 хил. лв.).

Техният състав е формиран от:

- търговски задължения и задължения към свързани лица, в размер на 82 хил. лв. (31.12.2012 г.: 260 хил. лв.); същественото намаление на търговските задължения и задълженията към свързани лица е обусловено от погасяване на последната вноска през м. 4.2013 г. по финансов лизинг за придобиване на специализирани машини за дейността; задълженията по финансов лизинг към 31.12.2012 г. са били в размер на 221 хил. лв.;

- задължения към персонала и за социално осигуряване - на обща стойност 221 хил. лв. (31.12.2012 г.: 178 хил. лв.), в т.ч. към персонала 169 хил. лв. (31.12.2012 г.: 132 хил. лв.), от тях 96 хил. лв. текущи задължения (31.12.2012 г.: 58 хил. лв.), 17 хил. лв. начисления за неползвани компенсируеми отпуски (31.12.2012 г.: 23 хил. лв.) и 56 хил.лв. за бонуси (31.12.2012 г.: 51 хил.лв.), и задължения по социално осигуряване – 52 хил. лв. (31.12.2012 г.: 46 хил. лв.);

- задължения за данъци – 16 хил.лв. (31.12.2012 г.: 97 хил. лв.), формирани основно от данък върху доходите на персонала за м. 12 – 15 хил.лв. (31.12.2012 г.: 30 хил. лв.), а към 31.12.2012 г. в техния състав е бил включен и дължимият ДДС за внасяне в размер на 66 хил. лв.

Общо собствен капитал и пасиви (т.4.2.1+т.4.2.2) – 13 241 хил. лв. (31.12.2012 г.: 12,918 хил. лв.).

5. Зависимости в структурата на Отчета за финансовото състояние на Дружеството

Дълготрайните активи на Дружеството, в размер на 8,142 хил. лв. са с по-ниска стойност от собствения капитал - 12,813 хил. лв. с 4,671 хил. лв. Следователно Дружеството има добър потенциал от свободни ресурси за формиране на нови активи при спазване на „златното правило” – нетекущите активи да бъдат покрити изцяло със собствен капитал.

6. Валутна структура

Валутата, в която Дружеството изготвя и представя счетоводните си отчети, е българският лев. Дружеството не притежава валутни сметки и няма парични активи, деноминирани в чуждестранна валута.

7. Използвани от Дружеството финансови инструменти за управление на финансовия риск

В хода на обичайната си дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: *пазарен риск* (включващ валутен риск, риск от подмяна на справедливата стойност и ценови риск), *кредитен риск*, *ликвиден риск* и *риск на лихвено-обвързаните парични потоци*. Общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от пазара на касовото обслужване на банките, за постигане на минимизиране на потенциални отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състоянието на Дружеството. Тези рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми. На базата на анализи се определя и балансира портфейлът на услугите, определят се адекватни цени на предоставяните от Дружеството услуги, оценяват се адекватно пазарните обстоятелства при планирането и извършването на инвестиции и формите на поддържане на свободните парични средства, с цел недопускане на неоправдана концентрация на даден риск.

Описание на основните видове финансови рискове, на които е изложено Дружеството при осъществяване на дейността му, както и използваните подходи при управление на тези рискове:

Валутен риск

Дружеството извършва услуги само на територията на страната, като сделките по реализацията са в лева. Основна част от договорите на Дружеството с външни доставчици са в лева или в евро, като последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. Поради това може да се приеме, че Дружеството не е изложено пряко на валутен риск.

Ценови риск

Дружеството не е изложено на съществен ценови риск при реализация на услугите от основната си дейност, защото те са специфични и са за определен кръг клиенти, има установени процедури по периодично актуализиране на Тарифата на Дружеството спрямо промените на пазара.

Кредитен риск

През 2013 г. Дружеството е обезпечавало дейността си без ползване на външно финансиране. Съгласно чл. 15, т. 10 от Устава на Дружеството, за получаване на заеми и други форми на финансиране и предоставяне на обезпечения, е необходимо решение на Общото събрание на акционерите. Това предполага, че при евентуална необходимост от договаряне на кредит, в Дружеството ще се реализира процедура за стриктно управление на кредитния риск.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

През м. декември 2008 г. Дружеството сключи договор за финансов лизинг за доставка на 5 бр. високопроизводителни банкнотобработващи машини BPS 216. Плащанията на вноските започнаха след доставката, считано от м. 4. 2009 г. и приключиха успешно през м. 4. 2013 г.

Основните финансови активи на Дружеството са парични средства в брой и парични средства по депозитни и текущи банкови сметки; търговски и други краткосрочни вземания, в т.ч. краткосрочни вземания от свързани лица.

Кредитен риск е основно рискът, при който клиентите на Дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания.

Политиката за управление на кредитния риск, прилагана от Дружеството, изисква основно работа с клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с Дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените условия. Клиенти на Дружеството са първокласни банки, в т.ч. и неговите акционери.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се следи текущо, съгласно установената политика на Дружеството.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява във вероятна негативна ситуация Дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Предвижда се Дружеството да провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно ще поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, необходими за обезпечаване финансирането на стопанската си дейност.

Управлението на този риск се извършва съгласно утвърдените вътрешни процедури за планиране и текущо наблюдение на паричните потоци от финансовия директор за гарантиране на своевременно събиране на вземанията и погасяване на задълженията.

За свободните средства над оперативните потребности се правят краткосрочни инвестиции при търсене на оптимална доходност.

През 2013 г. финансовите активи на Дружеството бяха концентрирани в следните групи: парични средства по разплащателни сметки и краткосрочни депозити в първокласни банки.

IV. Планове за развитие на Дружеството за 2014 г. (в съответствие с чл. 247, ал. 3 на Търговския закон)

Основните характеристики на стопанската политика на ДКУ АД за текущата година са отразени в приетия от Съвета на директорите „Бизнес план на Дружество за касови услуги АД за 2014 г.”.

1. Основни групи дейности по важните задачи за 2014 г., произтичащи от поставените цели

Според информация от преобладаващите прогнози, през 2014 г. се очертават стабилни макроикономически условия за планиране дейността на Дружеството. В същото време се прогнозира, че не може да се очаква сериозно увеличение на приходите при касовите услуги от

нарастване и активиране на паричните потоци на клиентите на ДКУ АД. С други думи, по-съществено нарастване на приходи може да се предполага от нови клиенти, от аутсорсинг на нови и по-голям обем касови услуги от страна на банките и предоставяне за касово обслужване на корпоративни клиенти, от провокиране на потребителски интерес към предлагани нови услуги и др. инфраструктурни решения.

Основна цел на Дружеството за 2014 г. е ефективно развитие на дейността, при следване на активна и гъвкава пазарна политика за увеличаване на приходите, политика за икономия на разходите (текущи и инвестиционни), разширяване обхвата на оптимизиране и автоматизиране на производствени процеси, решаване въпросите, касаещи материално-техническата база, развитие на персонала, осигуряване на финансова стабилност и постигане на положителен финансов резултат.

Основните задачи за 2014 г. са ориентирани към прилагане на по-гъвкави методи за работа с корпоративни клиенти, при отчитане на тяхната специфика и интереси, относително стабилно запазване нивото на цените и при определени условия – въвеждане на диференциране.

Успоредно с това ръководството на Дружеството ще насочи усилията си към решаване на „тесни места” в бизнес процесите, чрез подобряване на организацията и автоматизиране обработката на нови информационни потоци.

2. Основни услуги – кратка характеристика

Услугите, предлагани от ДКУ АД, следват пътя на поетапно развитие за пълно касово обслужване и непрекъснато адаптиране спрямо пазарните изисквания.

Към настоящия момент услугите, предлагани от Дружеството, са групирани съгласно подбрани критерии в шест групи:

1. **Първа група** - обработка на български банкноти и монети. Номенклатурата на предлаганите в тази група услуги е породена от стремежа на ДКУ АД да се приближи до потребностите на крайния клиент. В нея се включват услугите:
 - обработка на банкови ценни пратки, съставени от български банкноти и монети;
 - обработка на клиентски ценни пратки, съдържащи български банкноти и монети;
 - обработка на клиентски ценни пратки, съдържащи български банкноти и монети, преминали междинна обработка в обектите на клиентите.
2. **Втора група** - теглене на ценни пратки с български банкноти и монети от клиенти.
3. **Трета група** - свързани с приемане и обработка на валутни ценни пратки.
4. **Четвърта група** - свързани с мониторинг и управление на АТМ устройства, в т.ч.: следене на наличности; инициране на заявки за зареждане; пълнене на АТМ касети; зареждане, операторска поддръжка и техническа поддръжка на АТМ устройства; проверка съдържанието на върнати касети. Потреблението на тези услуги през последните години бележи съществено нарастване.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ” АД
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

5. **Пета група** - услуги по размяна и обмяна на банкноти и монети на физически лица, включително услуги по продажба на ценности по каталог. Тези услуги се развиват непрекъснато и се разширява клиентският им обхват.
6. **Шеста група** - съхраняване на ценни пратки без обработката им, включително услуги по съхранение в денонощен трезор.

Планираното развитие на касовото обслужване и на услугите през 2014 г. и следващите години предполага развитие на техния обхват и оптимизиране на структурата им. Предвижда се ДКУ АД да се приближи до потребностите на крайните клиенти и чрез прилагане на новите информационни продукти и услуги за касовата дейност.

3. Инвестиционна програма на Дружеството за 2014 г.

Инвестиционната програма на Дружеството по новите задачи се планира в размер на **1,528 хил. лв.** и включва следните по-важни групи задачи:

№	Инвестиционни проекти и задачи	Стойност (хил. лв., без ДДС)
1	2	3
1.	Потребности от инвестиции по групи проекти и задачи- всичко, в т.ч.:	1,528
1.1.	Придобиване на машини за основната дейност	919
1.2.	Информационни системи, комуникации и хардуер	550
1.3.	Съоръжения и оборудване	59

Финансовата обезпеченост на инвестиционните задачи се предвижда да бъде осигурена изцяло със собствени средства и реализирана по периоди при отчитане приоритетите на отделните задачи и икономическите възможности на Дружеството.

4. За 2014 г. в Бизнес плана на Дружеството се предвижда повишаване ефективността **при управление и развитие на персонала** на Дружеството, чрез повишаване на квалификацията, овладяване на нови технологии, усъвършенстване на прилаганите механизми за пазарно поведение.

За повишаване квалификацията и непрекъснатото продължаващо обучение на персонала през 2014 г. се предвижда регулярно вътрешнофирмено обучение, а също и участие в курсове и семинари.

5. В Бюджета на Дружеството за 2014 г. е заложено провеждането на гъвкава икономическа и финансова политика за обезпечаване дейността, нарастване обема на реализираните услуги и осигуряване печалба на Дружеството. Планира се Дружеството да постигне **счетоводна печалба в размер на 320 хил. лв.,** при 4,93 % нарастване обема на приходите от продажби спрямо 2013 г.

6. Заложените в Бюджета проекти и задачи за развитие са оценени по степен на приоритетност и периоди за реализиране спрямо оперативните финансови възможности на

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ“ АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2013 ГОДИНА

Дружеството. Този подход на „предпазливост“ е приет в отговор на минимизиране риска за податливост на Дружеството на влиянието на неблагоприятни обективни фактори.

ОБОБЩЕНИЕ

Анализът на изпълнението на задачите на Дружеството през 2013 г. показва, че за годината успешно е осъществена една изключително напрегната програма. Задачите, свързани с дейността на Дружеството, с повишаване степента на натоварване на мощностите и автоматизиране на процесите, са реализирани при добра ефективност.

Постигнатите резултати през 2013 г. и следваната политика са добра база за разширяване на дейността през 2014 г. и развитие на Дружеството през следващите периоди.

Последните прогнози за икономическите процеси в страната през 2014 г. изискват Дружеството да анализира и оценява текущо икономическото си състояние, пазарни индикации и информация за доставчици и клиенти, да извършва оценки на различните рискове, и да набелязва оперативни планове и мерки за нормално функциониране на дейността.

Резултатите от 2013 г. нагледно очертаха възможностите и пътя за постигане на по-добри икономически резултати от Дружеството през 2014 г. и следващи периоди – подкрепа от страна на банките-акционери, търсене на нови клиенти и разширяване обхвата на обслужване, на асортимента и качеството на предоставяните услуги и касово обслужване, управление на риска и непрекъсваемостта на процесите, при оптимизиране на ресурсите и произтичащо от това повишаване степента на натоварване на системите, респективно - нарастване на печалбата.

Настоящият доклад на управлението е приет от Съвета на директорите на заседание от 03.02.2014 год. и е подписан от негово име от:

Любен Иванов
Изпълнителен директор

Данни за членовете на Съвета на директорите на „Дружество за касови услуги” АД, съгласно изискванията на чл. 247, ал. 2, т.т. 4 и 5 от ТЗ

Съгласно Устава на ДКУ АД, акционери и притежатели на акции, могат да бъдат само банки. Условието на чл. 247 ал. 2, т. 2 и 3 от ТЗ не е приложимо за членовете на Съвета на директорите на Дружеството, т.е. не могат да бъдат придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на Съвета на директорите акции на Дружеството, както и нямат права да придобиват такива.

ДКУ АД няма сключени договори през 2013 г. с членовете на Съвета на директорите, както и със свързани с тях лица,.

Членовете на Съвета на директорите са:

Калин Христов – председател на СД;
Мирослав Вичев – заместник-председател на СД;
Ивайло Главчовски – член на СД;
Радка Тончева – член на СД;
Ценка Петкова – член на СД;
Ирина Марцева – член на СД;
Любен Иванов – изпълнителен член.

Изброените членове на Съвета на директорите не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници и не притежават повече от 25 на сто от капитала на друго дружество.

Участието на членовете на Съвета на директорите на „Дружество за касови услуги” АД в управлението на други дружества през 2013 г. е както следва:

- Калин Христов (Председател на СД на ДКУ АД) – Председател на СД на „Печатница на БНБ” АД; Председател на СД на „Борика-Банксервиз” АД;
- Мирослав Вичев (Заместник – председател на СД на ДКУ АД) – член на Надзорния съвет на ПОК „ДСК Родина” АД; Председател на Управителен съвет на сдружение „Клуб на Мениджърите на информационни технологии в България”; член на Надзорен съвет на Банка ОТП Русия;
- Радка Тончева – не участва в управителни органи на други дружества;
- Ивайло Главчовски – не участва в управителни органи на други дружества;
- Ценка Петкова – Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Райфайзен сървисис” ЕАД;
- Ирина Марцева – не участва в управителни органи на други дружества;
- Любен Иванов (Изпълнителен директор на ДКУ АД) – не участва в управителни органи на други дружества.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО АКЦИОНЕРИТЕ
НА
ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

Доклад върху финансовия отчет

Ние извършихме одит на приложенния финансов отчет на ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД (Дружеството), включващ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2013 година, отчета за всеобхватния доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и обобщеното оповестяване на съществени счетоводни политики и другите пояснителни приложения и информация.

Отговорност на ръководството за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Комисията на Европейския съюз, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството по негова преценка определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неточности, отклонения и несъответствия, независимо дали те се дължат на измама или грешка.

Отговорност на одитора

Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този финансов отчет, основаващо се на извършения от нас одит. Нашият одит бе проведен в съответствие със Закона за независимия финансов одит и Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазване на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен на сигурност доколко финансовият отчет не съдържа съществени неточности, отклонения и несъответствия.

Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени във финансовия отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рисковете от съществени неточности, отклонения и несъответствия във финансовия отчет, независимо дали те се дължат на измама или на грешка. При извършването на тези оценки на риска одиторът взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето и достоверното представяне на финансовия отчет от страна на предприятието, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези

обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на предприятието. Одитът също така включва оценка на уместността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне във финансовия отчет.

Считаме, че получените от нас одиторски доказателства представляват достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

Мнение

По наше мнение, финансовият отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД към 31 декември 2013 година, както и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Комисията на Европейския съюз.

Доклад върху други правни и регулаторни изисквания

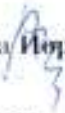
Годишен доклад за дейността на ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД по изискванията на Закона за счетоводството (чл. 33)

В съответствие с изискванията на българския Закон за счетоводството (чл. 38, пар. 4), ние сме се запознали с годишния доклад на ръководството за дейността на ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД за отчетната 2013 година. Този доклад не представлява част от годишния му финансов отчет за същия период. Отговорността за изготвянето на този годишен доклад за дейността с дата 3 февруари 2014 година се носи от ръководството на Дружеството. Историческата финансова информация, представена в годишния доклад за дейността, съответства във всички съществени аспекти на информацията, представена и оповестена във финансовия отчет на Дружеството към 31 декември 2013 година, изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Комисията на Европейския съюз.

АФА ООД

Регистрирано специализирано одиторско предприятие

Валя Йорданова Йорданова

Управител

Регистриран ДЕС, отговорен за одита

Валентина Тодорова Бранкова

Регистриран ДЕС, отговорен за одита

3 февруари 2014 година

ул. "Оборище" 38

гр. София 1504, България

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3. ПРИХОДИ	24
4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО	24
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	24
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	25
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	25
8. ДРУГИ РАЗХОДИ	26
9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ	26
10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	26
11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	27
12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	28
13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	28
14. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА	29
15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	29
16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	29
17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	30
18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	31
19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	32
20. АКТИВИ/(ПАСИВИ) ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	34
21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	35
22. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА	36
23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	36
24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	36
25. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	37
26. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	40
27. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	45

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2013 година

	Приложения	2013 BGN'000	2012 BGN'000
Приходи	3	6 110	5 686
Други доходи от дейността, нетно	4	52	45
Разходи за материали	5	(539)	(491)
Разходи за външни услуги	6	(1 069)	(1 042)
Разходи за персонала	7	(2 575)	(2 433)
Разходи за амортизация	11,12	(1 541)	(1 531)
Други разходи за дейността	8	(33)	(32)
Печалба от оперативна дейност		405	202
Финансови приходи	9	140	107
Финансови разходи	9	(2)	(16)
Финансови приходи/(разходи), нетно		138	91
Печалба преди данък върху печалбата		543	293
Разход за данък върху печалбата	10	(54)	(29)
Нетна печалба за годината		489	264
Други компоненти на всеобхватния доход:			
<i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи	19	(42)	-
Данък върху дохода, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани		-	-
		(42)	-
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>			
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	10	(42)	-
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		447	264

Приложенията на страници от 5 до 45 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Директор дирекция
"Финансово-стопанска":

Васил Любомиров

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
 към 31 декември 2013 година

	Приложения	31 декември 2013 BGN'000	31 декември 2012 BGN'000
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	11	7 368	7 666
Нематериални активи	12	774	949
Активи по отсрочени данъци	20	-	14
		8 142	8 629
Текущи активи			
Материални запаси	13	443	399
Вземания от свързани лица	14	519	520
Търговски вземания	15	106	81
Други вземания и предплатени разходи	16	71	50
Парични средства и парични еквиваленти	17	3 960	3 239
		5 099	4 289
ОБЩО АКТИВИ		13 241	12 918
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал		12 500	12 500
Резерви		42	15
Неразпределена печалба / (Натрупани загуби)	18	271	(149)
		12 813	12 366
ПАСИВИ			
Нетекущи задължения			
Задължения към персонала при пенсиониране	19	69	17
Пасиви по отсрочени данъци	20	40	-
		109	17
Текущи задължения			
Търговски задължения	21	82	39
Задължения към свързани лица	22	-	221
Задължения към персонала и за социално осигуряване	23	221	178
Задължения за данъци	24	16	97
		319	535
ОБЩО ПАСИВИ		428	552
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		13 241	12 918

Приложенията на страници от 5 до 45 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовия отчет на страници от 1 до 45 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан от негово име на 3 февруари 2014 г. от:

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Директор дирекция
"Финансово-стопанска":

Васил Любомиров

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

за годината, завършваща на 31 декември 2013 година

	Приложения	2013 BGN'000	2012 BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления от клиенти		7 435	6 966
Плащания на доставчици		(2 249)	(2 072)
Плащания на персонала и за социално осигуряване		(2 556)	(2 433)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)		(758)	(749)
Получени лихви по срочни депозити		78	91
Платени банкови такси		(5)	(6)
Нетни парични потоци от оперативната дейност		1 945	1 797
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Покупки на имоти, машини и оборудване		(926)	(187)
Покупки на нематериални активи		(143)	(96)
Постъпления от продажба на имоти, машини и оборудване		5	-
Нетни парични потоци, използвани в инвестиционната дейност		(1 064)	(283)
Парични потоци от финансова дейност			
Плащания по финансов лизинг		(223)	(423)
Нетни парични потоци, използвани във финансова дейност		(223)	(423)
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти		658	1 091
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	17	3 219	2 128
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	17	3 877	3 219

Приложенията на страници от 5 до 43 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Директор дирекция
"Финансово-стопанска":

Васил Любомиров

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2013 година

	Приложения	Основен акционерен капитал BGN'000	Законен резерв BGN'000	Неразделена печалба/ (Натрупази загуби) BGN'000	Общо собствен капитал BGN'000
Салдо на 1 януари 2012 година	18	12 500	-	(398)	12 102
<i>Промени в собствения капитал за 2012 година</i>					
Разпределение на печалбата за резерви		-	15	(15)	-
Общ всеобхватен доход за годината в т.ч.:		-	-	264	264
<i>нетна печалба за годината</i>		-	-	264	264
<i>други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци</i>		-	-	-	-
Салдо на 31 декември 2012 година	18	12 500	15	(149)	12 366
<i>Промени в собствения капитал за 2013 година</i>					
Разпределение на печалбата за резерви		-	27	(27)	-
Общ всеобхватен доход за годината в т.ч.:		-	-	447	447
<i>нетна печалба за годината</i>		-	-	489	489
<i>други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци</i>		-	-	(42)	(42)
Салдо на 31 декември 2013 година	18	12 500	42	271	12 813

Приложенията на страници от 5 до 43 са неразделна част от финансовия отчет

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Директор дирекция
"Финансово-стопанска":

Васил Любомиров

Главен счетоводител (съставител):

Емилка Бошнакова

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Дружество за касови услуги АД е търговско дружество, учредено през 2007 г. Дружеството е със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Иван Хаджийски” № 16. Съдебната регистрация на дружеството е от 2007 г., Решение № 9568 / 2007 г. по описа на Софийски градски съд. Последните промени вписани в Агенция по вписванията – търговски регистър са направени на 24.06.2013 г., с които е променен мандатът на Съвета на директорите.

1.1. Собственост и управление

Дружество за касови услуги АД (дружеството) е непублично акционерно дружество.

Към 31.12.2013 г. и към 31.12.2012 г. регистрираният акционерен капитал е разпределен, както следва:

	%
БНБ	20
Обединена българска Банка АД	20
УниКредит Булбанк АД	20
Банка ДСК ЕАД	20
Райфайзенбанк (България) ЕАД	20
	100

Дружеството има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от седем члена, както следва:

Калин Христов – Председател;
Мирослав Вичев – Заместник - председател;
Ивайло Главчовски;
Радка Тончева;
Ценка Петкова;
Ирина Марцева;
Любен Иванов.

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор Любен Иванов.

Към 31.12.2013 г. общият брой на персонала в дружеството е 169 работници и служители (31.12.2012 г.: 167).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- приемане, обработка и съхранение на ценни пратки с банкноти и монети;
- услуги по мониторинг и управление на АТМ устройства, в т.ч. следене наличности и съпътстващи услуги;
- услуги по размяна на банкноти и монети;
- други съпътстващи основната дейност услуги.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2011 – 2013 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2011	2012	2013
БВП в млн. лева	75,308	77,582	57,565*
Реален растеж на БВП	1.8%	0.8%	0.7%*
Инфлация в края на годината	2.8%	4.2%	(1.6)%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.4065	1.5221	1.4736
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.5116	1.4836	1.4190
Основен лихвен процент в края на годината	0.22%	0.03%	0.02%
Безработица (в края на годината)	10.4%	11.4%	11.8%

* данните са към 30.09.2013 г., източник: БНБ, НСИ

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Дружество за касови услуги АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2013 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност. От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2013 г., са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството относно правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях (Приложение № 2.13 и 19).

Промените произтичат от прилагането на следните стандарти и тълкувания:

- *МСС 1 (променен) Представяне на финансови отчети (в сила за годишни периоди от 1.07.2012 г. – приет от ЕК)* – Промяната въвежда изискване за представяне на компонентите на други всеобхватни доходи в отчета за всеобхватния доход в две отделни групи, в зависимост от това дали те в бъдеще биха могли последващо да се рекласифицират или не в текущата печалба или загуба, вкл. и техния данъчен ефект. Допълнително, променено е и наименованието на самия отчет за всеобхватния доход – отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Добавени са уточнения относно оповестяванията на сравнителна информация за предходни периоди и за включването на трети отчет за финансово състояние само при

съществени ретроспективни корекции. Ръководството е направило проучване и е определило, че тази промяна засяга единствено представянето на показателите за дейността на дружеството и няма ефект върху стойността на финансовото състояние и резултатите от дейността. То е направило необходимите промени като е приело да запази наименованието на самия отчет за всеобхватния доход независимо от направената промяна, с която е въведено друго наименование на този отчет (Приложение № 2.2);

- *МСС 19 (ревизиран – 2011 г.) Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г.- приет от ЕК)* – Промените са свързани с пенсионните планове с дефинирани доходи и доходите при напускане. Фундаменталната промяна е отпадането на метода на „коридора” и въвеждането на правилото за признаване на всички последващи оценки (до сега наричани – „актюерски печалби и загуби”) на задълженията и справедливата стойност на активите по пенсионни планове с дефинирани доходи в момента на възникването им, през компонент „друг всеобхватен доход”, както и ускореното признаване на разходите за минал стаж. По този начин се представяйки нетния пасив/(актив) на съответния пенсионен план в отчета за финансовото състояние, се постига представяне на цялата стойност на дефицита или излишъка по него. Също така сумата на лихвените разходи и очакваната възвръщаемост на активите по плана е заменена със сумата на нетната лихва, която се определя като се приложи дисконтовата норма към нетния пасив/(актив) по плана. Допълнително са разширени изискванията за оповестяванията, вкл. е въведено и изискване оповестяване на чувствителен анализ относно променливите в актюерските предположения заложиени за изчислението на задължението. Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на: разходи за персонала, други компоненти на собствения капитал и дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране. Ефектът от приложението на МСС 19 Доходи на наети лица – ревизиран е признаване на всички последващи оценки на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране през компонент „други всеобхватни доходи” в текущия период на възникване, а не по предишната методика на метода на „коридора” (Приложение № 2.13 и № 19). Ръководството е обмислило изискванията на променения стандарт и е определило, че те не са наложили преизчисляване през 2013 г. на сравнителните данни за предишните периоди по отношение на дългосрочните задължения към персонала (Приложение № 19).

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали съществен ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции.

Тези стандарти и тълкувания включват:

- *МСС 12 (променен) Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г.- приет от ЕК)*. Промяната е свързана с изричното пояснение, че оценката на отсрочените данъци (активи или пасиви), свързани с определен основен актив следва да се направи през

призмата на очакването и намеренията на съответното предприятие как ще възстановява инвестираните средства в балансовата стойност на този актив – чрез продажба или чрез продължаваща употреба. Конкретни правила са дадени в случаите на нетекущи активи, преоценени по реда на МСС 16, но най-вече за инвестиционните имоти, оценявани по справедлива стойност по МСС 40, вкл. придобити по реда на бизнес-комбинации – т.е. приема се презумпцията, че те ще се възстановяват чрез продажба за целите на определяне на отсрочените данъци;

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно нетиране (компенсиране) на финансови активи и пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК).* Тези промени са свързани с разширяването на оповестяванията за всички финансови инструменти, които ще се нетират (компенсираат) в съответствие с МСС 32 (пара. 42), както и на правата за такова нетиране съгласно съответните в сила споразумения;

- *МСФО 13 Измерване на справедлива стойност (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК).* Този стандарт се явява единен източник с методологически насоки относно измерването на справедливата стойност, прилагана за дадени отчетни обекти по силата на други МСФО и задължителните оповестявания по отношение на този процес. Стандартът съдържа прецизирано определение на понятието „справедлива стойност”, рамка от оценъчни подходи и техники за нейното измерване, вкл. йерархия на използваните входящи данни (Ниво 1, 2 и 3) както и по-широки изисквания към оповестяванията относно процеса на измерването на справедливата стойност на съответните отчетни обекти по МСФО. Той покрива както финансовите инструменти, така и нефинансовите активи и пасиви, за които МСФО изискват или разрешават прилагането на справедлива стойност и/или изискват оповестяване на тяхната справедлива стойност;

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2009 – 2011 (м.май 2012 г.) – подобрения в МСС 1, 16, 32, 34, МСФО 1 (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в правилата на приложение и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятията. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) разходи по заеми за отговарящи на условията активи, за които датата на започване на капитализация е преди датата на преминаване по МСФО (МСФО 1); б), разяснения по изискванията за представяне на доброволна допълнителна сравнителна информация (МСС 1) и на трети отчет за финансовото състояние при ретроспективно преизчисление и рекласификация; в) разяснения по класификацията на резервните части и специалното запасно оборудване (МСС 16); г) отчитането на данъчния ефект от разпределения към притежателите на инструменти на собствения е според изискванията на МСС 12 (МСС 32); и д) междинно отчитане на сегментна информация на общите активи за постигане на последователност с МСФО 8 (МСС 34);

- *КРМСФО 20 Разходи за откривка във фаза „Производство” на открита мина (в сила за годишни периоди на или след 1.01.2013 г. – прието от ЕК).* Това разяснение разглежда счетоводното третиране на разходи по отстраняване на отпадъчни материали (инертна маса) при надземни минодобивни дейности в открита мина по време на фаза „Производство” с цел да се получи подобряване на достъпа до залежите от рудни изкопаеми за оперативно производство в бъдещи периоди. Разяснението дава насоки за третирането на тези разходи като определен тип актив (нематериален или материален запас), както и неговата първоначална и последваща оценка.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила към 1 януари 2013 г. ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и транзакции.

Тези стандарти, променени стандарти и тълкувания включват:

- *МСС 19 (ревизиран-2011 г.) Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 1.07.2014 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с разяснение относно третирането на вноски, направени от страна на служители или трети лица в планове с дефинирани доходи, съгласно формалните условия на съответния план. Промяната определя, че тези вноски следва да се третират като намаление на разходите за стаж или ефект в последващите оценки на нетния пасив(актив) по плана в зависимост от това дали вноските са обвързани със стажа или не;

- *МСС 27 (изменен 2011 г.) Самостоятелни финансови отчети (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК – за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.);*

- *МСС 28 (изменен 2011 г.) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК – за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.);*

- *МСС 32 (променен) Финансови инструменти: Представяне (в сила за годишни периоди от 01.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно нетиране (компенсиране) на финансови активи и финансови пасиви;*

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (отложена е датата на влизане в сила за 01.01.2015 г. и не е приет от ЕК);*

- *МСФО 9 Финансови инструменти (отложена е датата на влизане в сила за 01.01.2015 г. и не е приет от ЕК). Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти и крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39;*

- МСФО 10 Консолидирани финансови отчети (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК – за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.). Предходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – приети от ЕК) – относно прилагането на стандарта за първи път. Този стандарт заменя в значителната му част МСС 27 (Консолидирани и индивидуални финансови отчети) и ПКР Разяснение 12 (Консолидация – предприятия със специално предназначение);

- МСФО 11 Съвместни споразумения (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК – задължително за прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.). Предходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – приети от ЕК) – относно прилагането на стандарта за първи път. Този стандарт заменя МСС 31 Дялове в съвместни предприятия, вкл. и ПКР 13 Съвместно контролирани предприятия – непарични вноски от контролиращите съдружници;

- МСФО 12 Оповестяване на участия в други предприятия (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК – за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.). Преходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – приети от ЕК) – относно прилагането на стандарта за първи път;

- МСС 36 (променен) Обезценка на активи (в сила за годишни периоди от 1.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно оповестявания за възстановимата стойност на нефинансови активи. Тази промяна е свързана с необходимостта от определени оповестявания относно възстановимата стойност по реда на МСС 36 във връзка с изискванията на МСФО 13, при прилагането на методики за изчисление възстановима стойност на нефинансови активи по справедлива стойност без разходи за продажба;

- МСС 39 (променен) Финансови инструменти: признаване и оценяване (в сила за годишни периоди от 1.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно прехвърлянето на деривативи и запазването на възможността за счетоводното отчитане на хеджирането);

- КРМСФО 21 Задължения за данъци и такси (в сила за годишни периоди от 01.01.2014 г. – не е приет от ЕК) – относно налози от страна на правителството. Това разяснение дава насоки относно критериите за признаване на задължения за държавни такси, данъци, и други подобни суми, наложени от страна на държавата във връзка със закони и регулации;

- Подобрения в МСФО Цикъл 2010-2012 (м.декември 2013) - подобрения в МСФО 2, МСФО 3, МСФО 8, МСФО 13, МСС 16, МСС 24, МСС 38 (в сила за годишни периоди от 01.07.2013 г. – не са приети от ЕК). Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в правилата на приложение и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия;

• *Подобрения в МСФО Цикъл 2011-2013 (м.декември 2013) - подобрения в МСФО 1, МСФО 3, МСФО 13, МСС 40 (в сила за годишни периоди от 01.07.2013 г. – не са приети от ЕК). Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в правилата на приложение и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия.*

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева (BGN '000), освен ако изрично не е оказано друго.

Финансовите отчети са изготвени на база на историческата цена.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условията на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в приложенията към съответните активи и пасиви, респ. приходи и разходи.

2.2. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година (период).

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

През 2013 г. в отчета за всеобхватния доход, вкл. за сравнителните данни са въведени нови, обобщаващи показатели – „компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани впоследствие в печалбата или загубата” и „компоненти, които ще бъдат рекласифицирани впоследствие в печалбата или загубата”. Допълнително, ръководството не е приело промяната в МСС 1, доколкото не е задължително, за смяна на наименованието на отчета за всеобхватния доход – новото наименование е отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към

момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута, като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута, като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третира в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи.

2.4. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ, вкл. като се вземат под внимание всички допълнителни условия по приемането на услугата от страна на клиента.

При продажбите на стоки приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминат у купувача, вкл. като се вземат под внимание всички допълнителни условия по приемането на услугата от страна на клиента. Аналогично е признаването и при продажба на други материални активи.

Финансовите приходи се представят отделно на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от приходи от лихви по депозитни и разплащателни сметки.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените услуги и стоки, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и рабати.

2.5. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се представят отделно в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от разходи за лихви по финансов лизинг.

Банковите такси за обслужване на разплащателните сметки се третираат като разходи за дейността.

2.6. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност) намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното им придобиване дълготрайните материални активи се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на машините, оборудването и транспортните средства. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 25 г.
- машини и специализирано оборудване - 3 г. – 10 г.;
- транспортни средства - 5 г.;
- стопански инвентар – 6.7;
- подобрения на наети сгради – 6.7 г.

Определеният срок на годност на машините и оборудването се преразглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използване на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че те биха могли да се отличават трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходите по продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на оборудването и инвентара се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.7. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 6.7 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубата от обезценка, като разлика до възстановимата стойност, се признава веднага в периода на установяване в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно в “други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.8. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от себестойността и нетната реализируема стойност. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт (материал) в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в себестойността.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът FIFO (първо входяща – първа изходяща цена).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя се определя на база анализ от специалисти в дружеството, като се използва информация за цени от последни доставки и/или офертни цени на материални запаси от същия вид.

2.9. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми.

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

Провизия за обезценка на търговски вземания се формира когато са налице обективни доказателства, че дружеството няма да може да събере цялата сума по тях съгласно оригиналните условия на вземанията. Значителни финансови затруднения на длъжника по вземането, вероятност длъжникът да влезе в процедура на несъстоятелност или друга финансова реорганизация, неизпълнението или просрочието в плащането (повече от 360 дни закъснение) се вземат под внимание от ръководството, когато се определя и класифицира

дадено вземане за обезценка. Стойността на обезценката е разликата между балансовата стойност на даденото вземане и сегашната стойност на прогнозираните бъдещи парични потоци, дисконтирани по оригинален ефективен лихвен процент. Балансовата стойност се коригира чрез използването на корективна сметка, където се натрупват всички обезценки, а сумата на загубата от обезценка за периода или последващо възстановяване се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „други разходи”.

Когато дадено търговско вземане се прецени като напълно несъбираемо, то се изписва за сметка на коректива.

2.10. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти за целите на отчета за финансово състояние включват: касовите наличности и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти-краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е обичайно е до 3 (три) месеца.

За целите на отчета за паричните потоци банковите депозити са анализирани и представени съгласно целите и намеренията на дружеството и възможността им да бъдат прекратени преди падеж, без дружеството да претърпи съществени санкции.

Също така за целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- начислените непадежирали лихви по депозити не са третирали като парични средства и еквиваленти;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

2.11. Търговски и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено плащане на лихва или лихвата съществено се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.17.2).

2.12. Лизинг

Финансов лизинг

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществена част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване по цена на незабавна продажба, или ако е по-ниска – по настоящата стойност на минималните лизингови плащания.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение (вземане). Определените на такава база лихвени разходи (приходи), свързани с наетия (предоставен) под финансов лизинг актив, се представят нетно със задължението (вземането) към лизингодателя (от лизингополучателя) и се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) през периода на лизинговия договор, когато същите станат дължими. Лихвените разходи/приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезен живот на съответния актив.

Сделка за продажба с обратен лизинг е свързана с продажбата на актив и обратно наемане на същия актив. Когато резултатът от продажбата с обратен лизинг е финансов лизинг, всяко превишение на прихода от продажбата над балансовата стойност на актива не се признава за приход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на продавача/наемателя, а се разсрочва и амортизира за целия срок на лизинговия договор.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.13. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в Р България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналет е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството в качеството му на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ), фонд „Гарантиране вземания на работниците и служителите" и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2012 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановите с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респ. изменението в стойността им, - в отчета за всеобхватния доход като а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращения и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникват, и представят в текущата печалба или загуба, по статия “разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват „актюерски печалба и загуби”, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, дружеството извършва приблизителна преценка, основана на актюерски тип изчисления, като обичайно назначава сертифицирани актюери, които да издадат доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозираните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени

в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища близки до или равни на тези по държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България, деноминирани в български лева, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задълженията към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.14. Акционерен капитал и резерви

Дружество за касови услуги АД е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Неразпределената печалба / (натрупаните загуби) включват ефектите от последващи оценки (актюерски печалби и загуби) по пенсионни планове с дефинирани доходи.

2.15. Данъци върху печалбата

Текущи данъци

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2013 г. е 10 % (2012 г.: данъчна ставка – 10%).

Отсрочени данъци

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглеждат на всяка дата на финансовия отчет и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки, по които се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Към 31.12.2013 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10% (31.12.2012 г. : 10%).

2.16. Оценяване по справедлива стойност

Определени активи и пасиви на дружеството се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Дружеството притежава обичайно такива активи и пасиви, които изискват оповестяване по справедлива стойност на повтаряща се база – *търговски и други вземания (кредити и вземания) и търговски и други задължения*.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници към датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Дружеството прилага справедлива стойност за оценка на повтаряема база за следните активи и пасиви: *кредити и вземания и търговски и други задължения*. От допустимите подходи (пазарен, приходен и разходен), той най-често използва приходния подход, като най-често прилаганата техника е „дисконтирани парични потоци”.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

Дружеството прилага основно справедлива стойност Ниво 3.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност на, дружеството групира съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.17. Финансови инструменти

2.17.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в категорията “кредити и вземания” вкл. паричните средства и паричните еквиваленти. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на датата на търгуване – датата, на която то се е обвързало (посело е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на тези активи, които са по справедлива стойност през печалби и загуби. Последните се признават по справедлива стойност, а преките разходи по транзакцията се признават веднага в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществена част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществена част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземанията са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в един обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Тази група финансови активи включва: търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние. Лихвеният доход по вземанията се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 12 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към “други доходи/(загуби) от дейността”.

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията.

2.17.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват обичайно задължения към доставчици (в т.ч. задължения по финансов лизинг) и към други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.11 и 2.12).

3. ПРИХОДИ

Приходите са от продажби на услуги на вътрешен пазар и са в размер на 6,110 х.лв. (2012 г.: 5,686 х.лв.). Те включват приемане и обработка на ценни пратки, съхранение на банкноти и монети, мониторинг и управление на АТМ устройства и техническа поддръжка.

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Наеми	33	34
Печалба от продажба на материални запаси	9	8
<i>Приходи от продажба на стоки и материали</i>	77	85
<i>Отчетна стойност на продадените стоки и материали</i>	(68)	(77)
Печалба от продажба на дълготрайни материални активи	5	-
<i>Приходи от продажба на дълготрайни материални активи</i>	5	-
<i>Отчетна стойност на продадените дълготрайни материални активи</i>	-	-
Други	5	3
	52	45

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Основни материали	294	257
Резервни части	77	70
Електроенергия	72	74
Канцеларски материали	20	19
Хигиенни материали	16	15
Горива и смазочни материали	15	15
Стопански инвентар под праг на същественост	10	7
Вода	2	2
Други	33	32
	539	491

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Охрана	374	406
Поддръжка на програмни продукти	150	142
Телекомуникационни и пощенски услуги	125	133
Наеми на имоти, машини и оборудване	125	128
Застраховки	93	80
Текуща поддръжка и ремонт на имоти, машини и оборудване	88	61
Данъци и такси	21	23
Трудова медицина	21	21
Консултантски и юридически услуги	21	13
Абонамент	20	17
Банкови такси за обслужване на текущи сметки	5	5
Обучение	1	2
Други	25	11
	1,069	1,042

Наемите на имоти, машини и оборудване включват и вноските по оперативен лизинг на наети автомобили за 16 х.лв. (2012 г.: 19 х.лв.).

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Текущи възнаграждения	1,956	1,850
Вноски по социалното осигуряване	341	323
Социални придобивки и надбавки	190	183
Начислени бонуси	56	51
Начислени суми за неползвани платени отпуски	14	18
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	2	2
Начислени провизии за дългосрочни задължения на персонала (Приложение № 19)	16	6
	2,575	2,433

8. ДРУГИ РАЗХОДИ

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Командировки	17	14
Представителни мероприятия	7	6
Обезценка на вземания (<i>Приложение № 16</i>)	-	4
Брак на активи	1	-
Други	8	8
	<u>33</u>	<u>32</u>

9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Финансовите приходи включват лихви по депозитни сметки и са в размер на 140 х.лв. (2012 г.: 107 х.лв.).

Финансовите разходи включват лихви по финансов лизинг и са в размер на 2 х.лв. (2012г.: 16 х.лв.).

10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

<i>Отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)</i>	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	<u>4</u>	<u>-</u>
Текущ разход за данъци върху печалбата за годината - 10% (2012 г.: 10%)	-	-
<i>Отсрочени данъци върху печалбата</i>		
Свързани с възникване и обратно проявени временни разлики (<i>Приложение № 20</i>)	<u>(54)</u>	<u>(29)</u>
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	<u>(54)</u>	<u>(29)</u>
 <i>Равнение на разхода за данък върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат за годината</i>	 2013 BGN '000	 2012 BGN '000
Счетоводна печалба за годината	<u>543</u>	<u>293</u>
Данъци върху печалбата - 10% (2012 г.: 10%)	<u>(54)</u>	<u>(29)</u>
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	<u>(54)</u>	<u>(29)</u>

11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земя и сгради		Машины съоръжения и оборудване		Други		Подобрения на наети сгради		В процес на придобиване		Общо	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност												
Салдо на 1 януари	3,155	3,088	8,290	8,208	439	410	364	362	9	2	12,257	12,070
Придобити	-	67	914	82	12	29	-	-	-	9	926	187
Отписани	-	-	(16)	-	(52)	-	-	-	-	-	(68)	-
Трансфер	-	-	9	-	-	-	-	2	(9)	(2)	-	-
Салдо на 31 декември	3,155	3,155	9,197	8,290	399	439	364	364	-	9	13,115	12,257
Намрупана амортизация												
Салдо на 1 януари	447	347	3,664	2,659	260	191	220	166	-	-	4,591	3,363
Начислена амортизация за годината	102	100	999	1,005	67	69	55	54	-	-	1,223	1,228
Отписана амортизация	-	-	(15)	-	(52)	-	-	-	-	-	(67)	-
Салдо на 31 декември	549	447	4,648	3,664	275	260	275	220	-	-	5,747	4,591
Балансова стойност на 31 декември	2,606	2,708	4,549	4,626	124	179	89	144	-	9	7,368	7,666
Балансова стойност на 1 януари	2,708	2,741	4,626	5,549	179	219	144	196	9	2	7,666	8,707

Към 31.12.2013 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 607 х.лв. (31.12.2012 г.: 607 х.лв.) и сгради с балансова стойност 1,999 х.лв. (31.12.2012 г.: 2,101 х.лв.).

Преглед за обезценка

В резултат на направения преглед към 31.12.2013 г. и към 31.12.2012 г. на имотите, машините и оборудването на дружеството ръководството е преценило, че не са настъпили условия за обезценка по смисъла на изискванията и правилата на МСС 36 Обезценка на активи.

Други данни

Към 31.12.2013 г. в състава на имотите, машините и оборудването са включени активи, които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в стопанската дейност с отчетна стойност 314 х.лв. (31.12.2012 г.: няма).

Към 31.12.2013 г. и към 31.12.2012 г. няма учредени тежести (ипотеки, залози) върху имотите, машините и оборудването на дружеството.

12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти		В процес на придобиване		Общо	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
<i>Отчетна стойност</i>						
Салдо на 1 януари	2,051	1,947	24	32	2,075	1,979
Придобити	95	72	48	24	143	96
Трансфер между сметки	24	32	(24)	(32)	-	-
Салдо на 31 декември	2,170	2,051	48	24	2,218	2,075
<i>Натрупана амортизация</i>						
Салдо на 1 януари	1,126	823	-	-	1,126	823
Начислена амортизация за годината	318	303	-	-	318	303
Салдо на 31 декември	1,444	1,126	-	-	1,444	1,126
Балансова стойност на 31 декември	726	925	48	24	774	949
Балансова стойност на 1 януари	925	1,124	24	32	949	1 156

Към 31.12.2013 г. активите в процес на придобиване са в размер на 48 х.лв. (31.12.2012 г.: 24 х.лв.) и включват предоставени аванси за разработка на програмни продукти.

13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
Основни материали	302	269
Резервни части	141	130
	<u>443</u>	<u>399</u>

Към 31 декември материалните запаси са представени по цена на придобиване (себестойност).

14. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Вземанията от свързани лица са както следва:

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Търговски вземания		
Обединена Българска Банка АД	201	209
УниКредит Булбанк АД	131	134
Банка ДСК ЕАД	122	116
Райфайзенбанк (България) ЕАД	65	61
	519	520

Вземанията от свързани лица са по повод предоставени услуги. Те са левови, текущи и безлихвени. Обичайният кредитен период за уреждане на вземанията от свързани лица е до 30 дни.

15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

Търговските вземания към 31.12.2013 г. са в размер на 106 х.лв. (31.12.2012 г.: 81 х.лв.). Те са текущи, левови и безлихвени и са по повод оказани услуги. Дружеството е определило обичаен кредитен период от 30 дни.

16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Предплатени разходи	42	43
Гаранционен депозит	6	6
Данъци за възстановяване (ДДС)	2	-
Събедни и присъдени вземания	-	-
<i>Отчетна стойност</i>	8	8
<i>Обезценка</i>	(8)	(8)
Други	21	1
	71	50

Предплатените разходи включват:

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Застраховки	32	33
Абонаменти	10	10
	42	43

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

Движение на коректива за обезценка на съдебните и присъдени вземания:

	2013	2012
	<i>индивидуално</i>	<i>индивидуално</i>
	<i>обезценявани</i>	<i>Обезценявани</i>
	BGN '000	BGN '000
Салдо в началото на годината	8	4
Отчетени през годината обезценки	-	4
Салдо в края на годината	8	8

В състава на другите вземания към 31.12.2013 г. са включени дължими вземания по застрахователни премии в размер на 21 х.лв.

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Депозити с оригинален матуритет до 1 месец	-	500
Депозити с оригинален матуритет до 3 месеца	1,670	680
Депозити с оригинален матуритет 6 месеца	-	1,836
Депозити с оригинален матуритет 12 месеца	1,857	-
Парични средства в разплащателни сметки	240	91
Парични средства в каса	110	112
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в отчета за паричните потоци:	3,877	2,661
Начислени, непадежирали лихви по банкови депозити	83	20
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в отчета за финансово състояние:	3,960	3,239

Наличните към 31.12.2013 г. парични средства са по сметки на дружеството в Обединена Българска Банка АД и Банка ДСК ЕАД.

Паричните средства са в лева. Предоставените депозити са с оригинален матуритет от 1 до 12 месеца (31.12.2012 г.: от 1 до 6 месеца). Договорените лихвени равнища на депозитите към 31.12.2013 г. са от 1.45 % до 5.35 % годишно (31.12.2012 г.: от 3.80% до 4.50%).

18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2013 г. регистрираният акционерен капитал на Дружество за касови услуги АД възлиза на 12,500 х. лв. (31.12.2012 г.: 12,500 х.лв.), разпределен в 12,500 броя акции с номинална стойност 1,000 лв. всяка (31.12.2012 г.: 12,500 бр. акции с номинална стойност 1,000 лв. всяка).

Резервите на дружеството са представени в таблицата по-долу:

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Законови резерви	42	15
Неразпределена печалба / (Натрупани загуби)	271	(149)
<i>в т.ч. резерв по пенсионни планове с дефинирани доходи</i>		
<i>(актюерски печалби и загуби) (Приложение № 19)</i>	(42)	-
	313	(134)

Законови резерви

Законовите резерви в размер на 42 х.лв. (31.12.2012 г.: 15 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и устава на дружеството (Приложение № 2.14).

Неразпределената печалба в размер на 271 х.лв (31.12.2012 г.: натрупана загуба-149 х.лв.) включва *ефектите от последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи* - актюерски загуби в размер на 42 х.лв. (31.12.2012 г.: няма).

Движението в *неразпределената печалба / (натрупаните загуби)* е както следва:

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	(149)	(398)
Текуща печалба за годината	489	264
Разпределение за законови резерви	(27)	(15)
Последващи оценки (актюерски печалби и загуби) по пенсионни планове с дефинирани доходи (Приложение № 19)	(42)	-
Салдо на 31 декември	271	(149)

19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на наетия персонал към края на отчетния период при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две brutни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест brutни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (Приложение № 2.13).

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	31.12.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	17	23
Разход за текущ стаж за годината	15	6
Разход за лихви за годината	1	-
Плащания през годината	(6)	(12)
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:		
Актюерски загуби от промени във финансовите предположения	42	-
Сегашна стойност на задълженията на 31 декември	69	17

Начислените суми, признати в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране, са както следва:

	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Разходи за текущ трудов стаж	15	6
Разходи за лихви	1	-
Компоненти на разходите по планове за дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата	16	6
Актюерски загуби от промени във финансовите предположения	42	-
Компоненти на разходите по планове за дефинирани доходи признати в компонент на друг всеобхватен доход	42	-
	58	6

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2013 г. направени следните ключови предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 4.00% (2012 г.: 4.50%). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;

- предположението за бъдещо ниво на работните заплати се базира на направените бюджети и на предоставената информация от ръководството на дружеството и е 1% годишен ръст спрямо предходния отчетен период;
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2010 г. – 2012 г.;
- темп на текучество – между 0% и 16% в зависимост от пет обособени възрастови групи.

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на дружеството ги оценява по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения – всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на очакваната продължителност на живота би повлияло за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението по плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения, представен по-долу се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени:

- ако дисконтовият процент е с 1% по-висок (по-нисък), задължението по планове с дефинирани доходи би оказало намаление с 5 х.лв. (увеличение с 6 х.лв.);
- ако очакваният ръст на заплатата се увеличи (понижи) с 1% задължението по планове с дефинирани доходи би оказало увеличение с 6 х.лв. (намаление с 5 х.лв.).

Средната продължителност на задължението по планове за дефинирани доходи към 31.12.2013 г. е 7.6 г.

През следващите пет финансови години, дружеството очаква да изплати обезщетения при пенсиониране в размер на 32 х.лв., в т.ч. за 2014 г. в размер на 9 х.лв.

20. АКТИВИ/(ПАСИВИ) ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	Временна разлика	Данък	Временна разлика	Данък
	31.12.2013 BGN '000	31.12.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
Нематериални активи	305	(31)	520	(52)
Имоти, машини и оборудване	202	(21)	-	-
Общо пасиви по отсрочени данъци	507	(52)	520	(52)
Имоти, машини и оборудване	-	-	(20)	2
Данъчни загуби, подлежащи на приспадане	-	-	(543)	54
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	(79)	8	(79)	7
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	(27)	3	(17)	2
Търговски и други вземания	(8)	1	(8)	1
Общо активи по отсрочени данъци	(114)	12	(667)	66
Салдо на отсрочени данъци върху печалбата – активи/(пасиви), нетно	393	(40)	(147)	14

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

	1 януари 2013 BGN '000	Признати в печалбата или загубата за годината BGN '000	31 декември 2013 BGN '000
Отсрочени данъчни (пасиви)/активи			
Имоти, машини и оборудване	2	(23)	(21)
Нематериални активи	(52)	21	(31)
Данъчни загуби, подлежащи на приспадане	54	(54)	-
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	7	1	8
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	2	1	3
Търговски и други вземания	1	-	1
	14	(54)	(40)

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Признати в печалбата или загубата за годината</i>		
	<i>1 януари 2012</i>	<i>31 декември 2012</i>	
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(108)	110	2
Нематериални активи	(83)	31	(52)
Данъчни загуби, подлежащи на приспадане	226	(172)	54
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	6	1	7
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	2	-	2
Търговски и други вземания	-	1	1
	43	(29)	14

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството е оценена вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще.

21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици	78	36
Задължения по получени гаранции	4	3
	82	39

Задълженията към доставчици към 31.12.2013 г. и към 31.12.2012 г. са левови, текущи и безлихвени. Дружеството погасява своите задължения обичайно в рамките на 30 дни от възникването им, освен ако няма уговорен по-дълъг срок в зависимост от естеството на доставка.

Като текущи задължения по получени гаранции към 31.12.2013 г. и към 31.12.2012 г. са представени задължения към изпълнител на доставки на доставки на дълготрайни материални активи, възникнали в нормалния оперативен цикъл на дружеството.

22. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Включените в отчета за финансовото състояние към 31.12.2012 г. задължения към свързани лица в размер на 221 х.лв. са били по финансов лизинг по неотменяеми договори за придобиване на специализирани машини за дейността на дружеството дължими в рамките на следващите 12 месеца. Те са представени нетно от дължимата в бъдеще лихва.

Задълженията по финансов лизинг са били към Интерлийз България за закупено специализирано оборудване при лихвен процент в размер на тримесечния EURIBOR плюс надбавка от 2.75% и срок на погасяване м.април 2013г.

23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	<u>169</u>	<u>132</u>
<i>текущи задължения</i>	96	58
<i>начисления за неползвани компенсирани отпуски</i>	17	23
<i>начислени бонуси</i>	56	51
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	<u>52</u>	<u>46</u>
<i>текущи задължения</i>	49	43
<i>начисления за неползвани компенсирани отпуски</i>	<u>3</u>	<u>3</u>
	<u>221</u>	<u>178</u>

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

	31.12.2013	31.12.2012
	BGN '000	BGN '000
Данъци по реда на ЗДДФЛ	15	30
Други данъци	1	1
Данък върху добавената стойност	<u>-</u>	<u>66</u>
	<u>16</u>	<u>97</u>

Задълженията за данъци са текущи.

До датата на издаване на този отчет в дружеството са извършени ревизии и проверки, както следва:

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

- по ДДС
10.07.2007 – 31.12.2007г.
01.01.2008 – 30.04.2008г.
01.05.2008 – 31.08.2008г.
01.04.2010 – 30.06.2010г.
- по ЗКПО
10.07.2007 – 31.12.2007г.
- по ЗДДФЛ
10.07.2007 – 30.04.2008г.
- Вноски по държавно обществено осигуряване, здравно осигуряване, вноски по ДЗПО и фонд гарантирани вземания на работници и служители по несъстоятелност
10.07.2007-30.04.2008г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

25. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата и лицата, с които Дружество за касови услуги АД има отношения на свързаност са:

Свързани лица	Вид на свързаност	Период на свързаност
БНБ	Акционер със значително влияние	2013 г. и 2012 г.
УниКредит Булбанк АД	Акционер със значително влияние	2013 г. и 2012 г.
Банка ДСК АД	Акционер със значително влияние	2013 г. и 2012 г.
Райфайзенбанк (България) ЕАД	Акционер със значително влияние	2013 г. и 2012 г.
Обединена Българска Банка АД	Акционер със значително влияние	2013 г. и 2012 г.
Интерлийз България	Дружество под общ индиректен контрол с акционер със значително влияние	2013 г. и 2012 г.
ОББ Застрахователен брокер АД	Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	2013 г. и 2012 г.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

Общият размер на сделките със свързани лица, са както следва:

	<i>свързано лице</i>	<i>вид свързаност</i>	2013 <i>BGN '000</i>	2012 <i>BGN '000</i>
Продажби на свързани лица				
Наем	БНБ	Акционер със значително влияние	33	34
Обработка на ценни пратки, поддръжка на ATM устройства	Обединена българска банка АД	Акционер със значително влияние	1,839	1,926
Обработка на ценни пратки, поддръжка на ATM устройства	УниКредит Булбанк АД	Акционер със значително влияние	1,343	1,299
Обработка на ценни пратки, поддръжка на ATM устройства	Банка ДСК ЕАД	Акционер със значително влияние	1,127	933
Обработка на ценни пратки, поддръжка на ATM устройства	Райфайзенбанк (България) ЕАД	Акционер със значително влияние	659	535
			5,001	4,727

	<i>свързано лице</i>	<i>вид свързаност</i>	2013 <i>BGN '000</i>	2012 <i>BGN '000</i>
Доставки от свързани лица				
Охрана	БНБ	Акционер със значително влияние	99	404
Наем и съпътстващи услуги	БНБ	Акционер със значително влияние	89	89
Материали и стоки	БНБ	Акционер със значително влияние	9	7
Разходи за лихви по финансов лизинг	Интерлийз България	Дружество под общ индиректен контрол с акционер със значително влияние	2	16
Услуги	ОББ Застрахователен брокер	Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	-	1
			199	517

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година**

	<i>свързано лице</i>	<i>вид свързаност</i>	2013 BGN '000	2012 BGN '000
Други				
Приходи от лихви по депозитни и разплащателни сметки	Обединена българска банка АД	Акционер със значително влияние	109	44
Приходи от лихви по депозитни и разплащателни сметки	Банка ДСК ЕАД	Акционер със значително влияние	21	20
Приходи от лихви по депозитни и разплащателни сметки	УниКредит Булбанк АД	Акционер със значително влияние	10	43
			140	107

	<i>свързано лице</i>	<i>вид свързаност</i>	31.12.2013 BGN '000	31.12.2012 BGN '000
Салда по депозитни и разплащателни сметки				
Разплащателни и депозитни сметки	Обединена българска банка АД	Акционер със значително влияние	3,209	1,271
Разплащателни и депозитни сметки	Банка ДСК ЕАД	Акционер със значително влияние	558	558
Разплащателни и депозитни сметки	УниКредит Булбанк АД	Акционер със значително влияние	-	1,278
			3,767	3,107

Разчети със свързани лица

Разчетните взаимоотношения със свързани лица са представени в Приложение № 14 и Приложение № 22.

Възнаграждение на ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал оповестен в Приложение № 1.1. включват заплати и други краткосрочни доходи в размер на 166 х.лв. (2012 г.: 141 х.лв.).

26. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Структура на финансовите активи и пасиви на дружеството към 31 декември по категории е посочена по-долу. Тя включва всички финансови активи в една група, “кредити и вземания”, и всички финансови пасиви в една група – “други финансови пасиви”:

Финансови активи	<i>Кредити и вземания</i>	
	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Вземания от свързани лица (<i>Приложение № 14</i>)	519	520
Търговски вземания (<i>Приложение № 15</i>)	106	81
Други вземания (<i>Приложение № 16</i>)	27	6
Парични средства и парични еквиваленти (<i>Приложение № 17</i>)	3,960	3,239
	4,612	3,846
Финансови пасиви	<i>Други финансови пасиви</i>	
	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Търговски задължения (<i>Приложение № 21</i>)	82	39
Задължения към свързани лица (<i>Приложение № 22</i>)	-	221
	82	260

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, ценови риск, и риск от промяна на справедливата стойност), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от ръководството и в рамките на общите директиви и политика определена от акционерите. Съветът на директорите на дружеството е дефинирал основните принципи на общото управление на финансовия риск,

на базата и съответно конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове като ценови, валутен, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти. Дружеството не работи с деривативни финансови инструменти.

Пазарен риск

Пазарен риск е рискът при промяна на пазарните цени, като курс на чуждестранна валута, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на дружеството или стойността на неговите инвестиции да бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се управлява и контролира експозицията на пазарния риск в приемливи граници като се оптимизира възвръщаемостта.

а. Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с местни доставчици и клиенти. Не е изложено на валутен риск, защото всички негови операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

б. Ценови риск

Дружеството не е изложено на съществен ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото съгласно договорните отношения с клиентите/доставчиците, те са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара и защото те са специфични и за определен кръг клиенти/доставчици, при които има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара.

Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са парични средства в брой и парични средства по депозитни и текущи банкови сметки; търговски и други краткосрочни вземания, в т.ч. краткосрочни вземания от свързани лица.

Кредитен риск е основно рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания.

Политиката за управление на кредитния риск прилагана от дружеството изисква основно работа с клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените условия. Клиенти на дружеството са първокласни банки, в т.ч. и неговите акционери.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се следи текущо, съгласно установената политика на дружеството.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

Паричните операции са ограничени до няколко първокласни банки (Приложение № 17) с висока репутация и ликвидна стабилност. Допълнително кредитната експозиция в банки текущо се следи и анализира с цел ефективно използване на паричните средства.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, добра способност на финансиране на стопанската си дейност, включително чрез осигуряване и поддържане на адекватни кредитни ресурси и улеснения, постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуритетните граници на активите и пасивите на дружеството.

Управлението на този риск се извършва съгласно утвърдените вътрешни процедури за планиране и текущо наблюдение на паричните потоци от финансовия директор за гарантиране на своевременно събиране на вземанията и погасяване на задълженията.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите активи и пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на финансовия отчет. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането и респ. задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

Матуритетен анализ

31 декември 2013	на виждане BGN'000	до 1 м. BGN'000	1-3 м. BGN'000	3-6 м. BGN'000	6-12 м. BGN'000	над 1 г. BGN'000	Общо BGN'000
Финансови активи							
Вземания от свързани лица	-	519	-	-	-	-	519
Търговски вземания	-	106	-	-	-	-	106
Други вземания	-	24	-	-	3	-	27
Парични средства и парични еквиваленти	350	1,061	2,565	-	-	-	3,976
	350	1,710	2,565	-	3	-	4,628
Финансови пасиви							
Търговски задължения	-	82	-	-	-	-	82
	-	82	-	-	-	-	82

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

<i>31 декември 2012</i>	<i>на виждане BGN'000</i>	<i>до 1 м. BGN'000</i>	<i>1-3 м. BGN'000</i>	<i>3-6 м. BGN'000</i>	<i>6-12 м. BGN'000</i>	<i>над 1 г. BGN'000</i>	<i>Общо BGN'000</i>
Финансови активи							
Вземания от свързани лица	-	520	-	-	-	-	520
Търговски вземания	-	81	-	-	-	-	81
Други вземания	-	3	-	-	3	-	6
Парични средства и парични еквиваленти	203	1,059	1,991	-	-	-	3,253
	203	1,663	1,991	-	3	-	3,860
Финансови пасиви							
Задължения към свързани лица	-	35	70	118	-	-	223
Търговски задължения	-	36	-	-	3	-	39
	-	71	70	118	3	-	262

Риск на лихвоносни парични потоци

Като цяло дружеството няма значителни лихвоносни активи, с изключение на паричните средства и еквиваленти. Затова приходите и входящите оперативни парични потоци са условно независими от промените в пазарните лихвени равнища. Текущият контрол за лихвоносните активи се изпълнява от финансовия директор на дружеството чрез анализ на лихвените равнища по депозитните и разплащателните сметки и договаряне на нови лихвени проценти, в зависимост от пазарните промени. По отношение на паричните средства се следят приходите от лихви и пазарните лихвени нива.

Дружеството не е изложено на лихвен риск от своите краткосрочни търговски и други задължения, доколкото обичайно същите са безлихвени.

<i>31 декември 2013 г.</i>	<i>с плаващ лихвен % BGN'000</i>	<i>с фиксиран лихвен % BGN'000</i>	<i>безлихвени BGN'000</i>	<i>Общо BGN'000</i>
Финансови активи				
Вземания от свързани лица	-	-	519	519
Търговски вземания	-	-	106	106
Други вземания	-	-	27	27
Парични средства и парични еквиваленти	-	3,767	193	3,960
	-	3,767	845	4,612
Финансови пасиви				
Търговски задължения	-	-	82	82
	-	-	82	82

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

<i>31 декември 2012 г.</i>	<i>с</i> <i>плаващ</i> <i>лихвен%</i> <i>BGN'000</i>	<i>с</i> <i>фиксиран</i> <i>лихвен %</i> <i>BGN'000</i>	<i>безлихвени</i> <i>BGN'000</i>	<i>Общо</i> <i>BGN'000</i>
Финансови активи				
Вземания от свързани лица	-	-	520	520
Търговски вземания	-	-	81	81
Други вземания	-	-	6	6
Парични средства и парични еквиваленти	-	3,107	132	3,239
	<u>-</u>	<u>3,107</u>	<u>739</u>	<u>3,846</u>
Финансови пасиви				
Задължения към свързани лица	221	-	-	221
Търговски задължения	-	-	39	39
	<u>221</u>	<u>-</u>	<u>39</u>	<u>260</u>

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства. Ръководството и акционерите на дружеството регулярно преразглеждат предприетите мерки за възвръщаемост на инвестираните средства, в т.ч. осигуряване от страна на акционерите на увеличение на обемите на дейността чрез използване на предоставяните от него услуги; оптимизация на разходите за дейността; и текущо преразглеждане на инвестиционната програма.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост:

	2013	2012
Собствен капитал / Пасиви	29.9	22.4
Парични средства и еквиваленти / Пасиви	9.3	5.9

Информация за паричните средства, капитала и задълженията, се намира в Приложения № 17, 18, 21 и 22.

Справедливи стойности

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. В повечето случаи, обаче, по отношение на търговските вземания и задължения, банковите депозити и задълженията към свързани лица, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и пасиви или чрез тяхното цялостно обратно изплащане, или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2013 година

Притежаваните от дружеството финансови активи са краткосрочни по своята същност (предимно парични средства по разплащателни и депозитни сметки в банки, търговски вземания от свързани лица), поради което се приема, че балансовата им стойност е равна на тяхната справедлива стойност.

Притежаваните от дружеството финансови пасиви са основно краткосрочни по своята същност и представляват търговски задължения и дружеството не разполага със задължения, които да са с дългосрочен характер и да са с фиксирани лихвени нива, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

27. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Задължения по оперативен лизинг

Към 31 декември дружеството има сключени договори за наем на сгради от акционер със значително влияние, по които очакваните наемни плащания, са както следва:

	2013	2012
	BGN '000	BGN '000
В рамките на една година	51	51
За период от една до три години	102	13
	153	64

Към 31 декември дружеството има сключени с ДСК Лизинг АД (31.12.2012 г.: ДСК Ауто Лизинг ЕООД) експлоатационни наемни договори за леки автомобили, по които очакваните наемни плащания са както следва:

	2013	2012
	BGN '000	BGN '000
В рамките на една година	16	16
За период от една до пет години	37	52
	53	68

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
CASH SERVICES COMPANY